Sultan II. Abdülhamid Han, 26 Kasım 1895, BOA. İ. Mâliye 1313 C. / 7

Maddi sıkıntı içinde bulunan Ermeni Katolik Patrikhanesi'ne yardım yapıldığı.

Assistance to Armenian Catholic Patriarchate suffering from lack of money.

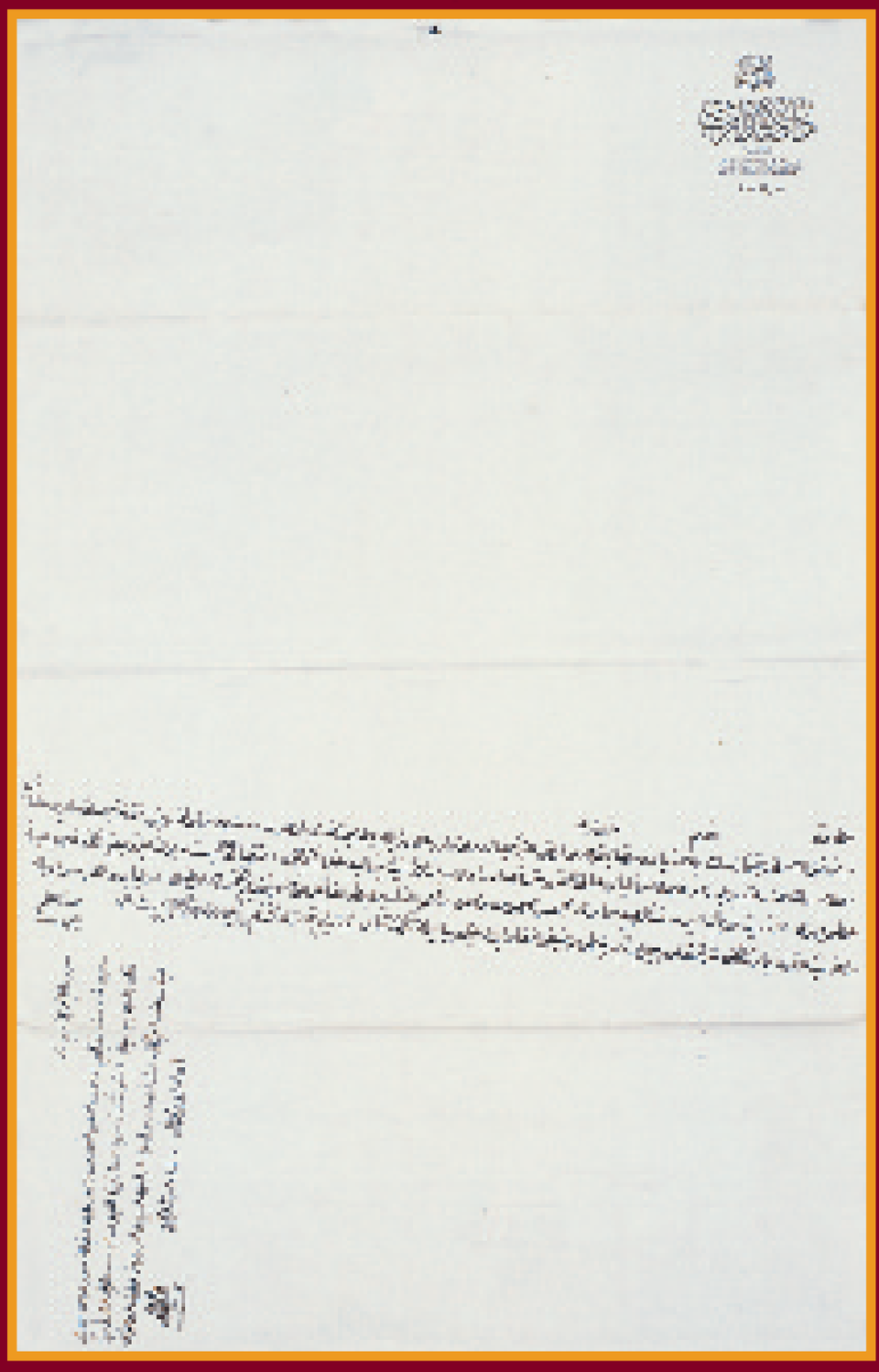

BÂB-I ÂLÎ
Dâire-i Sadâret
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1298

Atûfetlü efendim hazretleri

Ermeni Katolik Patrikhânesi'nin pek ziyâde müzâyakada bulunduğu atebe-i ulyâ-yı mülûkâneye arz ile Patrik efendi tarafından isti'tâf olunmasına mebnî Hazîne-i Celîle-i Mâliye'den münâsib şey i'tâsının kararlaşdırılarak arz-ı hâkipây-ı âlî kılınması şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunduğunu mübelliğ tezkire-i husûsiyye-i atûfîleri üzerine cereyân eden müzâkereyi hâvî Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'dan kaleme alınan mazbata leffen arz u takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazreti pâdişâhî şeref-müteallik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 7 Cumâde'l-âhire sene [1]313, fî 12 Teşrîn-i Sânî sene [1]311
Sadr-ı a'zam
Rif'at

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'nın mazbata-i ma'rûzası ile berâber manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyrulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 9 Cumâde'l-âhire sene [1]313 ve fî 14 Teşrîn-i Sânî sene [1]311
Bende
Ser-kâtib-i Hazreti Şehriyârî
Tahsin

[26 Kasım 1895], ***BOA. İ. Mâliye 1313 C. / 7***

Maddi sıkıntı içinde olduğunu Patrik efendiden öğrendiğimiz Ermeni Katolik Patrikhanesi'ne gerekli yardım yapılsın.

I have learnt from Patriarch Efendy that the Armenian Catholic Patriarchate has been suffiring from lack of money. Give them necessary assistance.

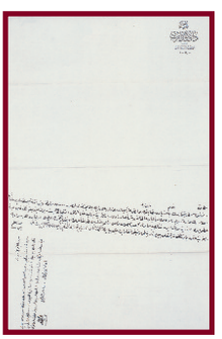

Sultan Abdülaziz Han, 11 Ekim 1864, BOA. Buyruldu Defteri 5, s. 75

Bütün ruhbanların gümrük vergisinden muaf tutulmaları.

Exemption of all priests from customs taxes.

Rüsûmât emîni atûfetlü efendi hazretleri

Latin cemâ'ât-i ruhbâniyyesinin resm-i gümrükden muâfiyetlerine dâir gurre-i Zi'lhicce sene [1]270 târîhiyle Emânet-i behiyyelerine gönderilen nizâmnâme eğerçi yalnız Latinler hakkında tertîb ve tanzîm olunmuş ise de saltanat-ı seniyye ve gerek düvel-i ecnebiyye tâbi'iyyetinde bulunan milel-i sâire rehâbîninin dahi bu yolda imtiyâzât-ı kadîmeleri bulunup bunların yekdîgeriyle tevfîkı ya'nî cümlesinin derece-i müsâvâtda bulundurulması lâzımeden olduğuna binâen nizâmnâme-i mezkûr ahkâmının cemî' milel-i muhtelife kilise ve manastır ve râhibleri haklarında dahi şâmilü'l-icrâ tutularak teba'a-i Devlet-i Aliyye'den olanlar eşyâsının metrepolid ve marhasa ve sâir me'mûrîn-i rûhâniye taraflarından ve ecnebîden olanların dahi tâbi' oldukları devlet konsolosları cânibinden mıkdâr ve kemiyyetlerini mübeyyin alınacak mümzâ ve musaddak defterler üzerine yürüdülmesi zımnında icrâ-yı iktizâ-yı hâle himmet buyuralar deyü.
Fî 10 Cumâde'l-ûlâ sene [1]281 ve Fî 29 Eylül sene [1]280
[11 Ekim 1864], ***BOA. Buyruldu Defteri 5, s. 75***

Rusumat Emini efendi hazretleri!

Sana gönderilen nizamnamede her ne kadar Latin rahiplerinin gümrük vergisinden muafiyetleri yazılı ise de ülkemizde ve Osmanlı tabiiyyetinde olup yabancı ülkelerde yaşayan bütün rahipler de aynı haklara sahiptir.

His excellency! The Emin of Rüsumat:

However, it is written in the regulation sent to you that Latin priests are exempted from customs taxes, all the priests living in our country or those of the Ottoman citizenship living in foreign countries have the same rights.

Sultan III. Selim Han, 14 Aralık 1793, BOA. Müzehhep Fermanlar 449/4

Sultan III. Selim'in İstanbul'da yaşayan Ermeni ve Rumların evlilikleri sırasında kanunsuz vergi alınmaması hakkındaki fermanı.

Ferman issued by Sultan Selim III concerning non collection of the excessive official marriage taxes from the Greeks and Armenians living in Istanbul.

Hilâfına emir yoğ-ise tecdîd oluna. [Derkenar]

İftihâru'l-ümerâ ve'l-ekâbir, müstecmi'u cemî'i'l-me'âlî ve'l-mefâhir, el-muhtassu bi-mezîdi ınâyeti'l-Meliki'l-allâm dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan [Boşluk] dâme ulüvvuhu ve iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim, câmi'u'l-mahâmid ve'l-mekârim, el-muhtassu bi-mezîdi ınâyeti'l-Meliki'd-dâim Hâssa Bostâncıbaşı [X] dâme mecduhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki;

İstanbul ve havâlîsinde sâkin ehl-i zimmet Rûm ve Ermenî milletlerinden te'ehhül ve tezevvüc eylemek murâd edenler tezevvücleri esnâsında kul kethüdâları sarrâcbaşılarına bir altun harc-ı tezkire ve bir altun ta'yîn olunan yasakcılara i'tâ ve yedlerine tezkire verilmek mu'tâd-ı kadîm olup Ebu'l-feth Sultân Mehemmed Hân tâbe serâhu nun Vakfı'ndan senevî sekiz bin akçaya Resm-i Gerdek Mukâta'ası'nı iltizâm edenlere dahı ber-vech-i mu'tâd verülegelen kırkar akça resm-i arûsânelerin almağa kanâat etmeyüp birer Zolata dahı ziyâde mutâlebe ve birkaç nefer yeniçeriler dahı düğün yasakcılığın kendülere mahsûb edüp bir zimmînin oğlu on yaşına varmazdan mukaddem isimlerin haber alup gıyâblarında düğün tezkiresin mühürledüp sarrâcbaşılar tecdîd oldukda mühürlerin kayd etdirerek tezkirelerinde onar mühür cem' olup düğünleri esnâsında zuhûr ve tezkire ibrâz ve tezkirenin her mührüne birer guruş verdim deyü iddi'â ve cebren yasakcılık eyleyüp cem' olan zimmîlerin ricâl ve nisvânlarına kahve tevzî' ve gülâb serpme ve çiçek gönderme bahânesiyle nice def'a ta'cîz ve cebren diledikleri mikdârı akça cem' ve düğün tamâm oldukda ellişer ve altmışar guruş verilmekle yedlerinden halâs olamayup ve kulluk yasakcıları alâka ve medhalleri olmayan iskele zâbitleri ve zindân taraflarından dahı bazı kimesneler zuhûr ve murâdları üzre avâid ve mutâlebât ile rencîde ve tezevvüc eden seyyibe avretlerden hilâf-ı mu'tâd bir nesne taleb olunduğu yoğiken avâ'id mutâlebesiyle te'addî ve cevr u eziyyet etmeleriyle te'ehhül edenler medyûn ve ekseri vaz'-ı zindân ve ahvâlleri dîger-gûn olmağla fîmâ-ba'd İstanbul tarafında düğünleri vâkı' oldukca Dergâh-ı Muallâm yeniçerileri ağası tarafından yasakcı taleb edenlere mumcu ve İstanbul havâlîsinde olan düğünler için bostancıbaşı taraflarından âdem ta'yîn ve yevmiye birer guruş hıdmetleri verilüp ve yasakcı taleb etmeyenler âdet üzre harcları verildikden sonra cebren yasakcı oluruz deyü kimesneye te'addî etdirilmeyüp mutâlebât-ı muhdese-i mezbûre ile cevr u te'addîye cesâret edenler men' olunup ve resm-i arûsiyyeleri ve mu'tâd üzre sarrâcbaşı harcı edâ olundukdan sonra hilâf-ı şer'-i şerîf ve kadîm ve olagelmişe mugâyir muhdes avâ'id ve mutâlebât-ı sâ'ire ile bir türlü cevr u te'addî olunmamaları bâbında mukaddemâ istid'â-yı ınâyet olundukda milleteyn-i mesfûreteynden te'ehhül ve teze[vv]üc edenlerin kadîmü'l-eyyâmdan berü kul kethüdâsı sarrâcbaşısı olanlar taraflarından verülegelen tezkire ve ta'yîn olunan yasakcılar ile düğünleri beklenip düğünleri hitâm olunca gereği gibi zabt u rabt ve mâ-tekaddemden berü olagelen âidâtlarını ahz edüp zikr olunduğu minvâl üzre kadîme mugâyir hareketleri zuhûruna bir dürlü cevâz ve ruhsat verilmeyip ve fîmâ-ba'd mesfûrların gerdekleri vâkı' oldukca mûmâ-ileyh tarafından resm-i kadîm üzre tezkire verildikde mu'tâd olan harc-ı tezkirelerin ahz ve ta'yîn olunan yasakcılara dahı verilegelen âidâtlarını ahz eylediklerinden sonra ziyâde şey talebiyle bî-vech rencîde vü remîde eylememeleriyçün tenbîh-i ekîd ve tehdîd-i şedîd olunup ba'de'l-yevm mesfûrlara hilâf-ı kâ'ide-i kadîm ve mugâyir-i kânûn zulm ü te'addî ve gadr-i sarîh etdirilmemek üzre emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Muallâm yeniçerileri ağası esbak i'lâm ve i'lâmı mûcebince amel olunmak içün sâdır olan emr-i şerîf mûcebince bin yüz seksen dokuz senesi evâhır-ı Safer'inde tecdîden bir kıt'a milleteyn-i mezbûreteynden te'ehhül ve tezevvüc ve düğünleri vukûunda ez-kadîm Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Ocağı'nda Kul Kethüdâsı Konağı'nda sarrâcbaşı tarafından yedlerine izin tezkiresi i'tâ olundukda bâkireden ber-vech-i mu'tâd serrâcbaşıya harc-ı tezkire onar guruş ve düğünlere ta'yîn olunan nevbetciye dört guruş ve hudûdunda olan kulluk çorbacısına üçer guruş ve alemdâra otuz para ve bir nefer yeniçeriye altmış para ve asesbaşı ve subaşıya dört guruş bir rub' ve gece salması çukadârına otuz para ve Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân tâbe serâhu Câmi'-i Şerîfi Evkâfı'na merbût arûsiyye mültezimine otuz para min-haysü'l-mecmû' yirmi altı guruş üç rub' alınagelmek kâide-i mer'iyyeden iken bu hılâlde milleteyn-i mesfûreteynden ellişer altmışar guruş ahz ve gadr-i küllî ederler deyü mukaddemâ verilen emri tecdîd ile avâidât-ı mezbûreyi vermekde te'allül eylediklerin sarrâcbaşı olan bâ-arzuhâl inhâ ve istid'â ve sâdır olan emr-i âlîye imtisâlen ocakda vukûfu olan kimesnelerden tarafeyne gadr ve himâyeden ârî istiknâh ve istifsâr olundukda an-asl Rûm ve Ermenî tâ'ifesinden tezevvüc edenler zuhûrunda bâkireden izin tezkiresiyçün sarrâcbaşı olan on guruş ve nevbetciye dört guruş ve hudûdunda olan

kulluk çorbacısına üç guruş ve alemdâra otuz para ve kulluk tarafından bekleyen yeniçeriye altmış para ve asesbaşı ve subaşı ve zindân hıdmet[ci]sine dört guruş bir rub‘ ve salma çukadârına otuz para ve Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân hazretlerinin Vakfı'ndan mansûb dernekciye otuz para cem‘an yirmi altı guruş üç rub‘ alınup ziyâde nesne taleb ve rencîde yoğiken zâbitân-ı Ordu-yı Hümâyûnumda olmak takrîbiyle vekâlet ile bulunanlar ziyâde akça taleb ve ahzıyla rencîde eyledikleri ihbâr ve fîmâ-ba‘d zikr u beyân olunduğu mikdârdan ziyâde bir nesne taleb ve ahz eylememek ve ederi olur ise te’dîb ve içlerinden tard u teb‘îd etmek üzre birinci bölüğün orta ve ihtiyârânı ve zâbitân ve sarrâcbaşılıkdan merfû‘ mazbûtu'l-esâmî yirmi nefer kimesneler ta‘ahhüd etmeleriyle kadîmü'l-eyyâmdan berü kefere düğünlerini orta-i merkûme nevbetcileri ve yasakcıları ile kulluk bekleyip âharı ta‘yîn ve fîmâ-ba‘d nesne taleb olunmamak bâbında işbu nizâm düstûru'l-amel tutulmak üzre Rum ve Ermeni patrikleri taraflarına ilmühaberleri ve ocak tarafına dahı emr-i şerîf i‘tâ olunmuşiken mukaddemâ Dergâh-ı Mu‘allâm yeniçerileri ağası esbak i‘lâm etmekle ve i‘lâmı mûcebince kadîmi üzre amel ve hilâfından hazer ve mücânebet olunmak bâbında sene-i mezbûre evâ’il-i Rebî‘ü'l-âhir'inde diğer emr-i şerîf sâdır olup bu def‘a cülûs-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnum vâkı‘ olduğuna binâen inhâlarına mebnî sâdır olan emr-i şerîf mûcebince ve sarrâcbaşı istid‘âsıyla dahı verilen emr-i âlî derciyle nizâm-ı merkûma mugâyir hareket olunmamak bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu Ermeni Patrîkı Zakarya nâm râhib memhûr arzuhâliyle istid‘â eylediğine binâ’en mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel olunmak bâbında sene-i mâziye evâhır-ı Cumâde'l-ûlâsında emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. El-hâletü-hâzihî İstanbul ve tevâbii Rûm (silik) ve Der-aliyyemde mukîm cemâ‘at metropolidânın bu def‘a südde-i sa‘âdetime takdîm eyledikleri bir kıt‘a memhûr arzuhâllerinde ber-vech-i muharrer mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince müceddeden yedlerine dahı bir kıt‘a emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda târîh-i merkûmda ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhimâsız; mukaddemâ nizâmı hâvî şeref-sudûr eden evâmir-i şerîfem mûcebince amel ve hareket ve hilâfı bir ferde hareket etdirmeyüp fukarâ-yı ra‘iyyetin himâyet ü sıyânetlerine ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki;

Hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâım ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâat-makrûnuyla amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız.

Tahrîren; Fî evâili Cemâziye'l-evvel sene semân ve mieteyn ve elf.

Be makâm-ı Kostantıniyye el-Mahrûse

[14 Aralık 1793], ***BOA. Müzehhep Fermanlar 449/4***

Hassa bostancıbaşısı, sana emr-i hümayunum ulaşınca bilesin ki:

İstanbul ve civarında oturan Rum ve Ermenilerin evlilikleri esnasında resmî vergi ve harçlardan başka, kanunlara aykırı yollardan akça talebiyle rencide edilmemelerine ve fakir halkın himayesine dikkat etmeniz hususunda fermanım sadır olmuştur.

Buyurdum ki;

Emrime uyma konusunda son derece hassas ve dikkatli olasınız ve aksine hareket etmekten sakınasınız.

To the Hâssa bostanci-bashi:

When my ferman arrives you, know that my ferman has been issued not to let anyone ask for an excessive taxes illegally from the Greeks and Armenians living in Istanbul and its surroundings excluding official marriage taxes and expenditure and to take care of poor people.

I order you to be careful to obey my decree and avoid to disobey.

Sultan Abdülmecid Han, 17 Haziran 1853, BOA. İ. Hâriciye 4835_1

Sultan Abdülmecid'in saltanatının başından bu yana Rum cemaatine verdiği imtiyazların yürürlükte olduğuna dair fermanına Patrikhane'nin teşekkürü.

Gratitude of the Greek Patriarchate for the ferman of Sultan Abdülmecid giving the priviliges since beginning of His reign.

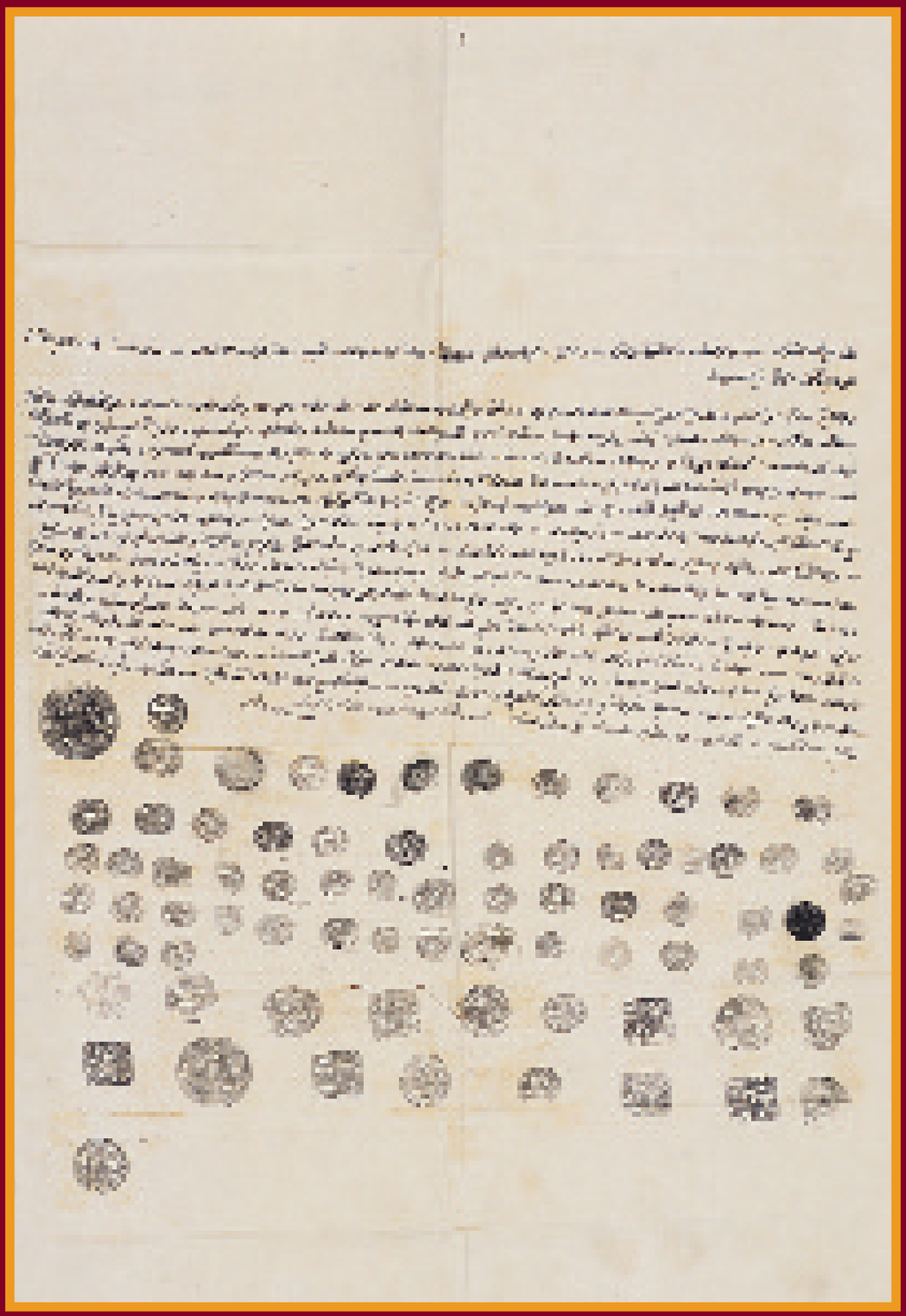

Atebe-i ulyâ-yı adâlet-unvân ve südde-i seniyye-i merhamet-nişân lâ-zâlet mahfûzan ilâ-inkırâzı'd-deverân türâbına İstanbul ve Kudüs-i Şerîf Rum patrikleri ve tabaka-i ûlâ metropolidân ve rehâbîn ve tabaka-i avâmdan mütehayyizân-ı millet ve ruesâ-yı esnâf-ı raiyyet kullarının alâ-tarîkı'l-mahzar arzuhâl-i rıkkıyyet-iştimâlleridir ki;

Veliyy-i ni'met-i bî-minnetimiz Devlet-i Aliyye-i ebediyyetü'd-devâm ve saltanat-ı seniyye-i sermediyyetü'l-kıyâmın sıdk-ı ra'iyyet ve ubûdiyyeti şerefiyle müftehır ve mübâhî olan millet-i hakîrânemiz hakkına eslâf-ı mülûk ve selâtîn-ı ızâm hazerâtı câniblerinden ınâyet ü ihsân ve ale'l-husûs şevket-me'âb, adâletnisâb pâdişâhımız ve veliyy-i ni'metimiz efendimiz bâlâ-yı taht-ı saltanat-ı irsiyye-i seniyyelerinden pertevpâş-ı adl ü dâd buyurdukları târîhden berü takrîr ve ibkâsına müsâ'ade-i seniyye buyurmuş oldukları şerâit-ı mahsûsa ve imtiyâzât-ı rûhâniyye ve müsâ'adât-ı seniyyenin te'yîd ü te'kîdiyle bazı tekâsül ve ihmâlden dolayı zuhûra gelen sû-i isti'mâlâtın def' u izâlesi ve memâlik-i mahrûse-i şâhânede kâ'in kilise ve manastır ve anlara merbût arâzî ve emlâk ve mevâkı'-ı sâ'ire-i mezhebiyyemizin ve ibâdetgâhlarımıza mahsûs mu'âfiyyât ve hukûkun ve'l-hâsıl patrîkü'l-vakt kullarına ve metropolid ve piskoposlara şerâit-ı kadîmelerini mutazammın berâtlarında münderic imtiyâzât ve müsâ'adâtın her vaktde halelden vikâyesi ve tamâmen ve hakîkaten icrâ kılınmış mezâmîn-i celîle-i hayât-efzâsını hâvî olarak bu defa patriğimiz kullarına hitâben şeref-sünûh ve sudûr buyrulan bâlâsı mübârek ve meymûn hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven ve mehâbet-efzûn fermân-ı âlîşân Patrikhâne-i fakîrânemizde akd-i meclis-i umûmî ile Dersa'âdet'de bulunan metropolidân ve ru'esâ-yı millet ve esnâfbaşıları kullarının muvâcehelerinde feth u kırâ'et olundukda meclis-i mezkûrda hâzır bulunan zîrde mümzıyyü'l-imzâ asdıkâ-yı teba'a kulları şâd-merg derecesinde musavver-i ferhat ve meserret-i bî-gâye ve muztarr-ı memnûniyyet ve şükraniyyet-i mâ-lâ-nihâye olup mahzâ hayran-li'l-âlemîn pîrâye-bahş-ı evreng-i selâtîn ve adîmü'l-emsâl nice füyûzât ve kemâlât-ı câmi'iyyeteynle hayret-fermâ-yı milkdârân-ı zamân u zemîn olan şevketlü, kudretlü, âmme-i cihânyâna merhametlü pâdişâh-ı mahmûdü'l-fi'âl, veliyyü'n-ni'am-ı âlem ve veliyy-i ni'metimiz efendimiz hazretlerinin şîme-i kerîme-i rahîmâneleri âsâr-ı celîle-i şâhânesinden olarak beyne'l-mileli's-sâ'ire bâdî-i mübâhât ve mahsûdiyyet olmak üzre hâssaten millet-i nâçîzânemiz hakkına ihsân buyrulan ınâyât ve imtiyâzât ve müsâ'adât-ı mülûkâneden birinin kâlen ve hâlen edâ-yı hakk-ı teşekkürü hâric ez-dâire-i imkân ve âmme-i re'âyâ ve berâyânın yed-i mü'eyyed-i hazreti tâcdârîye vedî'a-i Cenâb-ı Bârî olan ferâğ-ı bâl ve hâlleri tamâmî-i mahfûzıyyeti cihetiyle sâye-i ma'delet-vâye-i saltanat-ı seniyye'de her vechile emn ü emânları ve râhat ü itmînânları kemâlde olduğu ma'lûm-ı âlemiyân olduğuna binâ'en millet-i fakîrânemiz hemân devlet-i kavî-şevketin ez-dil ü cân devâm-ı ra'iyyet ve itâ'ati merkezinde ile'l-ân pâ-ber-câ-yı sebât ü metânet ve uğur-ı meyâmin-mevfûr-ı hazreti kîtî-sitânîde âhır-i katret-i hûnuna varınca fedâ-yı cân ü cenân husûsâtını dînen ve kânûnen akdem-i ferâ'iz-i zimmetinden ittihâz edüp leyl ü nehâr evlâd ü ıyâliyle ser-bürehne ve eşk-rîzân olarak mübârek ve mes'ûd vücûd-ı âlem-sûd-i hazreti şehriyârî meda'd-dühûr ve'l-a'sâr bi's-sıhha erîke-i saltanat-ı ebed-karârda zıyâ-pâş u tâb-dâr ve bu kadar ni'am-ı celîlenin isticlâbına vâsıta olan evliyâ-yı umûr hazerâtı mazhariyyet-i mehâsin-i enzâr ve teveccühât-ı şâhâne bidâ'a-i girân-mâyesiyle memdûdü'l-iftihâr olmak ed'ıye-i hayriyyesi dergâh-ı ulûhiyyet-penâh-ı Cenâb-ı Rabbü'l-âlemîn'e ref' ve takdîme ibtidâr olunduğu muhât-ı ilm-i âlî-i rahîmâneleri ve manzûr-ı ayn-ı dûr-bîn-i hakîmâneleri buyruldukda kemâl-i şükrâniyyet ve galebe-i meserret-i âcizânemizi ve temenniyât-ı hâlisa-i fakîrânemizi hâk-i atebe-i ulyâ-yı gerdûn-rütbe-i zıllullâhîye arz u takdîme telattuf ve ihsân buyurulmak istid'âsına mücâseret kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazreti men lehü'l-emrindir.

Fî 7 N. sene [1]269 / [17 Hazirân 1853], ***BOA. İ. Hâriciye 4835_1***

Padişahımız ve veli-i nimetimiz efendimiz!

Saltanatınızın başından bu yana Yüce devletiniz sınırları içinde bulunan kilise, manastır ve onlara bağlı arazi, emlak ve diğer ibadetgahlarımıza mahsus muafiyet ve imtiyazların her zaman yürürlükte olacağını Patrik kullarına hitaben fermanınızla bildirdiniz. Bu fermanınız Patrikhane'de, İstanbul'da bulunan bütün metropolit, dinî liderler ve esnaf temsilcilerinin huzurunda açıldı ve okundu. Sonsuz memnuniyet ve şükranlarımızı arzediyoruz.

Our Sultan and our benefactor!

You have reported that the exemptions and privileges of churches and monasteries, and lands and estate belonging to them in the borders of your exalted state are in force in Your ferman addressing to Patriarch.

This ferman was read in the Patriarchate in the presence of all metropolitans, religious leaders, representetives of tradesmen in Istanbul. We present our gratitude.

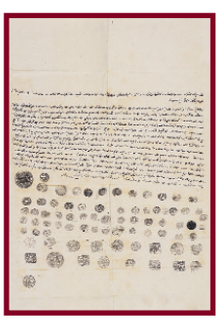

Sultan II. Abdülhamid Han, 1900, BOA. Y.EE. defter 409, s.28

İstanbul'da Darülaceze'de bulunan Ermeni Kilisesi'nin fotoğrafı.

Photograph of Armenian Church in Darülaceze, Istanbul.

Sultan II. Abdülhamid Han, 8 Nisan 1896, BOA. A. MKT. MHM 705/15-2

Darülaceze'de Katolikler için kilise inşa edilmesi.

Building a church for Catholics in Darülaceze.

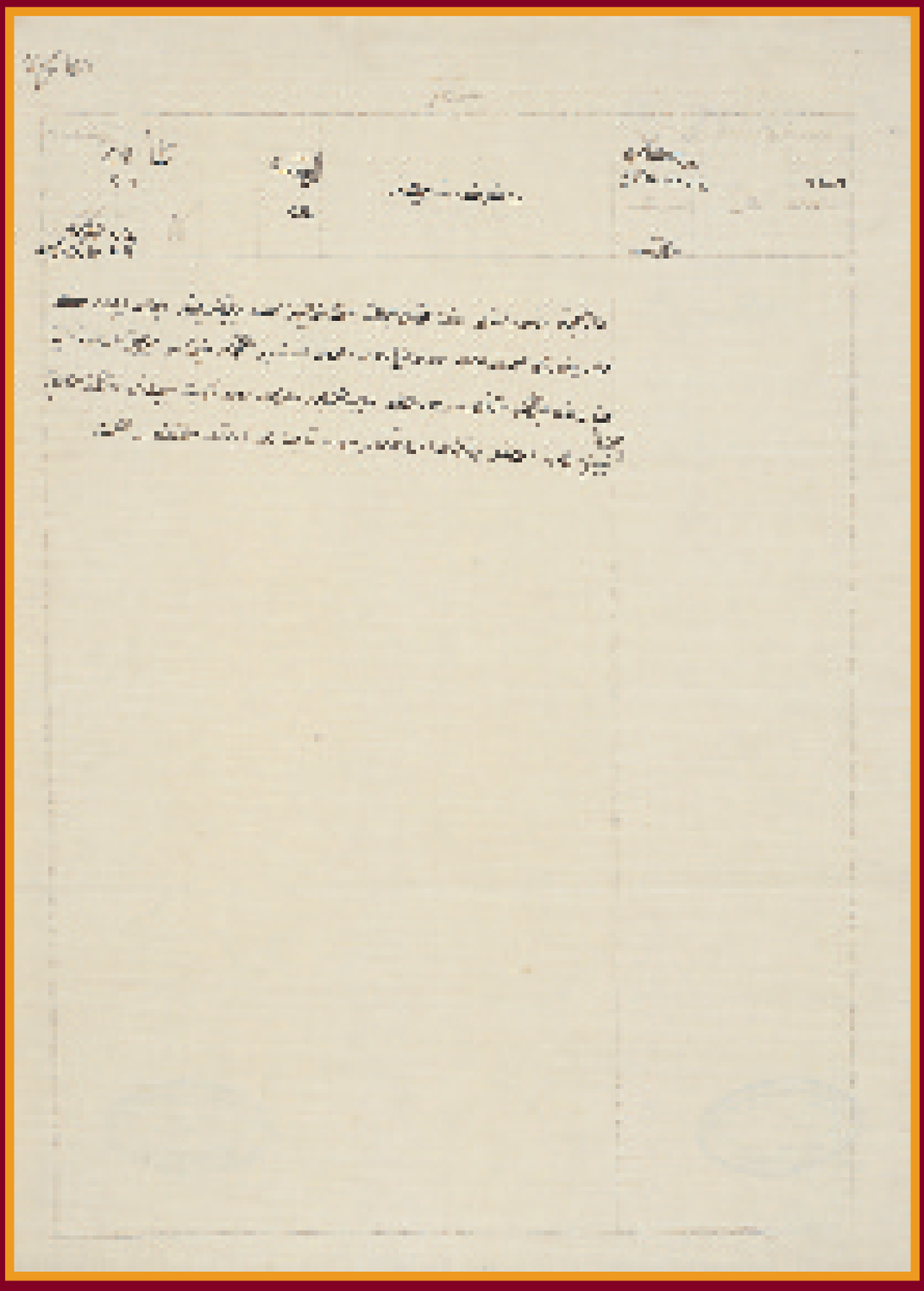

SADÂRET
Mektûbî Kalemi
1203

Târih-i Tebyiz: 24 L. sene [1]313
27 Mart sene [1]312

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Dârülaceze binâsı dâhilinde yalnız Katolik cemâ'ati fukarâsı içün kilise bulunmadığı cihetle icrâ-yı îcâbı Fransa Sefareti'nden sûret-i husûsiyede vâkı' olan iltimâs üzerine lede'l-istîzân mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i husûsiye cevâben teblîğ edilmiş olmağla ber-mantûk-ı emr u fermân-ı cenâb-ı tâcdârî îfâ-yı muktezâsına himmet.

[8 Nisan 1896], ***BOA. A. MKT. MHM 705/15_2***

Darülaceze binası içinde Katolik cemaatine mahsus bir kilise bulunmadığı Fransa Sefareti tarafından bildirildi. Bunun üzerine kilisenin kurulması için gerekli izin ve emir verildi.

It has been reported by the French Embassy that a church for the Catholic community is not existed in the building of Darülaceze. For this reason, the necessary permission and order have been given.

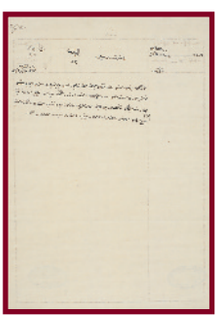

Sultan II. Abdülhamid Han, 24 Mayıs 1903, BOA. Y. MTV 244/131_2

Darülaceze'de
sinagog açılması.

Open of Synogogue
in Darülaceze.

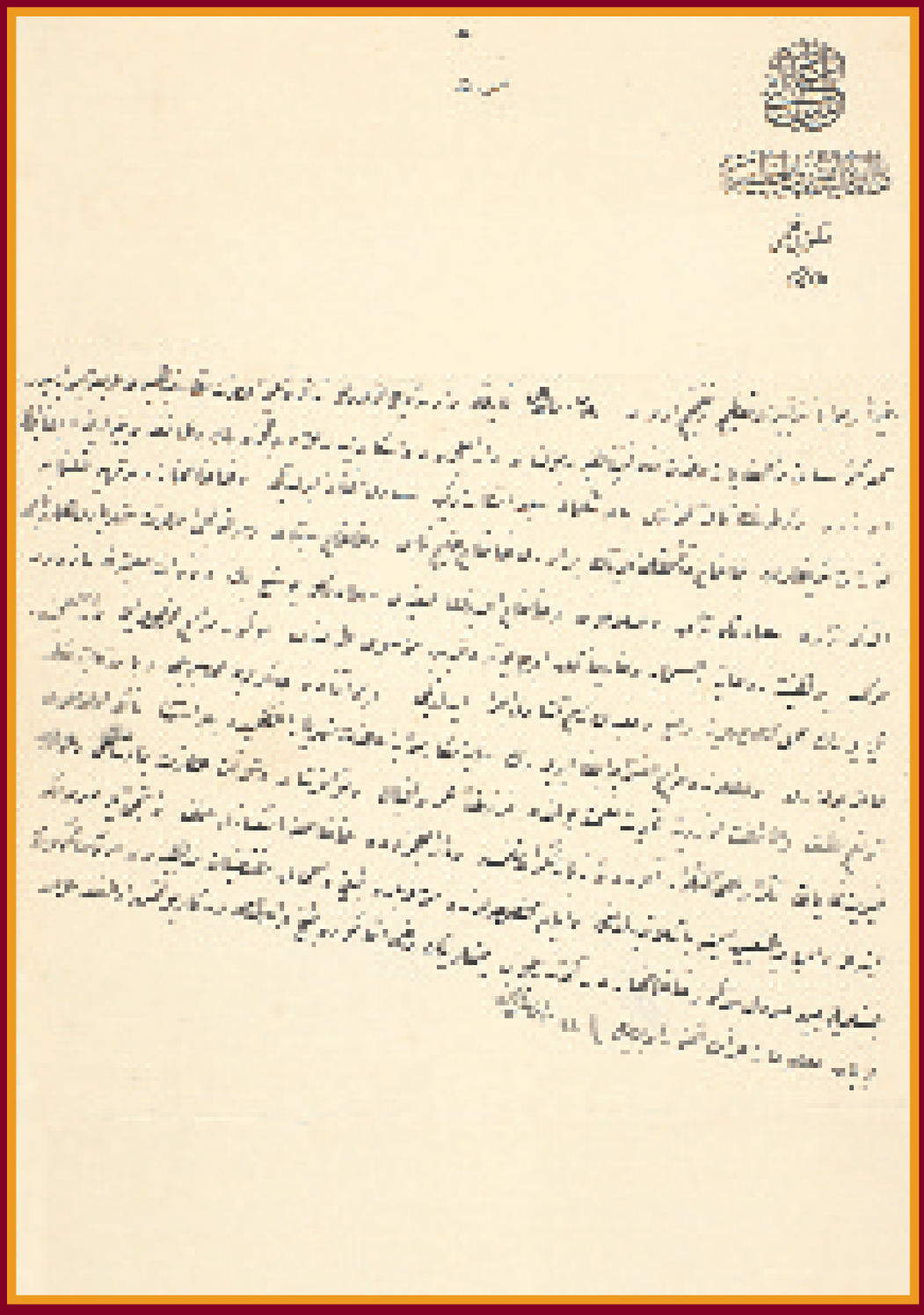

BÂB-I ÂLÎ
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliye
Mektûbî Kalemi
Aded

Sûret

Ahîren ve cevâben şeref-pîrâ-yı ta'zîm ve tefhîm olan 19 Mart sene [1]319 târîhli ve on üç numaralı tezkire-i aliyye-i hazreti nezâret-penâhîleri arîza-i cevâbiyyesidir.

Cümle-i mü'essesât-ı merâhim-gâyât-ı hazreti Hilâfet-penâhîden bulunan Dârülaceze'de iskân eden Mûsevî acezenin vazâif-i dîniyyelerini îfâ etmek üzere bir odanın kâffe-i levâzımı bi'l-istikmâl ma'bed inşâsına değin sinavi ittihâz edildiği ve Hahamhâne'den tehiyye kılınan Tevrât-ı Şerîflerin haham kaymakâmı efendinin birâderi Haham Hayim Nas ve Haham Sabetay ve Ser-ku[y]umcu-i hazreti Şehriyârî Harunaci Efendizâde sa'âdetlü Jak ve Salamon ve haham efendinin hafîdi sa'âdetlü Yûşa' Bey ve zevât-ı mu'tebere-i sâireden mürekkeb bir hey'et-i rûhâniyye ve cismâniyye ve hâricen gelen üç yüze karîb Mûsevî tarafından bu gün merâsim-i mahsûsa ile Dârülaceze'ye getirilerek mahall-i mahsûslarına vaz' ve ma'bedin resm-i küşâdı icrâ edildiği ve bu esnâda çâkerleriyle muhâsebeci ve başkâtib beyler hâzır bulunarak ve haklarında merâsim-i ihtirâmiyye îfâ edilerek sâye-i mekârim-vâye-i hazreti şehriyâr-ı a'zamîde bilâ-istisnâ nâil oldukları şu ni'am-ı lutf u âtıfet üzerine tahdîs-i ni'met yolunda füzûnî-i ömr ü ikbâl ve tevâfür-i şân u şevket-i hazreti pâdişâhî da'avât-ı hayriyyet-gâyâtı tekrâr ale't-tekrâr âverde-i zebân-ı şükrân kılınmış ve Dârülaceze'de hahamlığa Eskinazi Efendi ve aşçı ile hademeliğe Yeşûa ve İsak bi't-ta'yîn işe başlatdırıldığı ve eyyâm-ı mahsûsalarında Mûsevîlere tabh ve i'mâli muktezıyât-ı mezhebiyyeden olan me'kûlâtın cinslerini mübeyyin cedvel mezkûr Hahamhâne'den gönderilip yemeklerinin dahi ona göre tabh ve i'tâsı derkâr bulunmuş olmağla arz ve beyân-ı ma'lûmâta cür'et kılınır. Ol bâbda.

Fî 11 Mayıs sene [1]319 / [24 Mayıs 1903], ***BOA. Y. MTV 244/131_2***

Darülaceze'de bulunan Museviler için sinagog yapılıncaya kadar bir oda sinagog olarak düzenlendi. Hahamlar tarafından Tevrat okunarak açılış töreni yapıldı. Sinagoga bir haham, bir hademe ve bir aşçı tayin edildi. Musevilerin özel günleri ve yiyecekleri hususunda da gerekli titizlik gösterildi.

A room has been arranged as a Synogogue for Jews living in Darülaceze untill a synogogue is built there. Opening ceremony has been carried out reading Tevrat by rabbis. A rabbi, a servant, and a cook have been appointed to the Synogogue. Necessary attention has also been paid to the days of Jews and their foods.

Sultan II. Abdülhamid Han, 1900, BOA. Y.EE. defter 409, s.27

İstanbul'da Darülaceze'de bulunan Ortodoks Kilisesi'nin fotoğrafı.

Photograph of Orthodox Church in Darülaceze, Istanbul.

Fatih Sultan Mehmed Han, 29 Eylül 1458, BOA. Kilise Defteri 8/6

H 29

Fatih Sultan Mehmed'in Kudüs ruhbanlarının dinî hayatlarını serbestçe sürdürebilmeleri hakkındaki fermanı.

Ferman issued by Sultan Mehmed the Conqueror concerning the demand of the priests of Jerusalem to practise their religious life in freedom.

Fâtih Sultân Mehmed Hân hazretlerinin hatt-ı hümâyûnlarıyla muanven ihsân buyurdukları emr-i âlîşândır.

Mûcebince amel oluna. Her kim hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu fesh ederse Allâh'ın la'netine uğrasın.

Sebeb-i tahrîr-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn-ı vâcibü't-tastîr, yarlığ-ı belîğ-ı hümâyûn ensarallâhu Te'âlâ ilâ-yevmi yüb'asûn oldur ki

Bâ-iznillâhi Te'âlâ Hazreti Resûl hürmetiyle makâm-ı Kostantıniyye feth u fütûh oldukda etrâf u eknâf olan şâhlar ve krallar Âsitâne-i Sa'âdetime elçiler gelüp feth u fütûhu arz edüp bu defa Kudüs-i Şerîf'de olan Rumların Patrîkı Atnasyos nâm râhib ruhbânlarıyla gelüp Âsitâne-i Sa'âdetime yüz sürüp ve Hazreti Resûl-i Ekrem hazretlerinin sallallâhu aleyhi ve sellem hazretlerinin mübârek eliyle ve pençesiyle imzâlı olan hatt-ı hümâyûnları ve Hazreti Ömer bin Hattâb hazretlerinin radıyallâhu Te'âlâ anh verilen hatt-ı Kûfî ile ve selâtîn-ı mâzıyeden hatt-ı hümâyûnları ibrâz edüp ve recâ eyledi "Ol minvâl üzre Kudüs-i Şerîf içeri ve taşrasında namâzları ve ziyâretleri ke'l-evvel Hazreti Resûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem hazretlerinin ve Hazreti Ömer radıyallâhu anh hazretlerinin ve selâtîn-ı mâzıyeden sadaka ve ihsân olunan hatt-ı hümâyûnları mûcebince zabt ve tasarruf eyleyeler. İmdi kadîmden fermân ve sadaka olan üzre içerü olan Kamâme ile cemî' namâzgâhları ve ziyâretleriyle ve Gürcü manastırı olan Mar Yakûb ve Kudüs-i Şerîf taşrasında olan manastırlar ve kiliseler ve Hazreti İsa aleyhisselâm hazretlerinin doğduğu Beytüllahm Kilisâ-yı Kebîri ve mağara ve kilisada olan üç kapu miftâhlarıyla şimâl ve kıble ve garbı tarafından içinde olan cemî' millet-i Nasrânî Kudüs-i Şerîf patrikleri yamakları bu vakf olan eşyâları bâc u harâcdan ve kâfirlerden ve sâyir tekâlîf-i örfiyyeden kadîmden sadaka ve ihsân ve fermân olunan üzre küllîsinden muâf ve müsellem olmak içün recâ eyledikleri ecilden imdi kadîmden Hazreti Resûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem hazretlerinin ve Hazreti Ömer radıyallâhu anh hazretlerinin ve selâtîn-i mâzıyeden sadaka ve ihsân ve fermân olunan hatt-ı hümâyûnları mûcebince cenâb-ı celâletim dahı sadaka ve ihsân ve fermân-ı âlîşânım olmuşdur. Tasarrufumda ve hükmümde olan memleketler eğer deryâdan ve karadan hâkimü'l-vakt olanlar Kudüs-i Şerîf patrikı ve ruhbânları mezbûrlara himâyet ve sıyânet ve âhardan kimesne rencîde eylemeyeler ve eğer Hazreti Resûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem hazretleri sadaka ve ihsân olunan mübârek pençesiyle imzâlı hattı ve Hazreti Ömer radıyallâhu anh hazretlerinin verdiği Kûfî ile hattı ve selâtîn-i mâzıyyeden sadaka ve ihsân olunan hatt-ı hümâyûnları ve hâlâ sadaka ve ihsân olunan hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ve fermân-ı âlîşânı eğer bundan sonra gelen halîfeler ve vüzerâ-yı ızâmlardan ve ulemâdan ve ehl-i örfden ve kapum kulları ve sâyir ümmet-i Muhammed'den akça içün veyâhûd hâtır içün feshine murâd ederlerse Allâh'ın ve Hazreti Resûl'ün hışmına uğrasın. Şöyle bileler; alâmet-i şerîfe i'timâd ve inkıyâd kılalar.

Tahrîren Fî Evâsıt-ı şehr-i Şevvâli'l-Mükerrem sene isnâ sittîne ve semâne mie.

Sene 862

Be-Makâm-ı

Kostantıniyye

[29 Eylül 1458], ***BOA. Kilise Defteri 8/6***

Makamıma gelip yüz sürerek ellerinde mevcut olan Hz. Peygamber ve Hz. Ömer'den bu yana Kudüs-i Şerif'teki Hz. İsa'nın doğduğu Beytüllahm Kilisesi, Kamame Kilisesi vb. kutsal mekânlar ile ilgili sahip oldukları hak ve imtiyazları yeniden talep eden Kudüs Rum Patriği Atnasyos ve ruhbanlarına aynı imtiyazları verdim. Bunları kimse rencide etmesin. Kim ki bu hükmün feshini murad ederse Allah'ın ve Rasûlünün hışmına uğrasın.

I have given the previous rights and privileges concerning the holy places like the Church of Beyt al-Lahm in which Jesus was born and the Church of Kamame in Jerusalem back to Atnasyos the Greek Patriarch of Jerusalem and his priests asking fon the same rights and privileges they had since the Prophet Muhammad and the Caliph Omar. Do not let anyone hurt them. Be the object of God and his messenger's rage whoever wanted to abolish this rule.

Kanuni Sultan Süleyman Han, 31 Ağustos 1565, BOA. Mühimme Defteri 5, hüküm 191

Kudüs'te kutsal mekânlarda temizliğe ve edebe uyulması hakkında hüküm.

Decree for taking care of cleanliness and forbidding improper actions in holy places in Jerusalem.

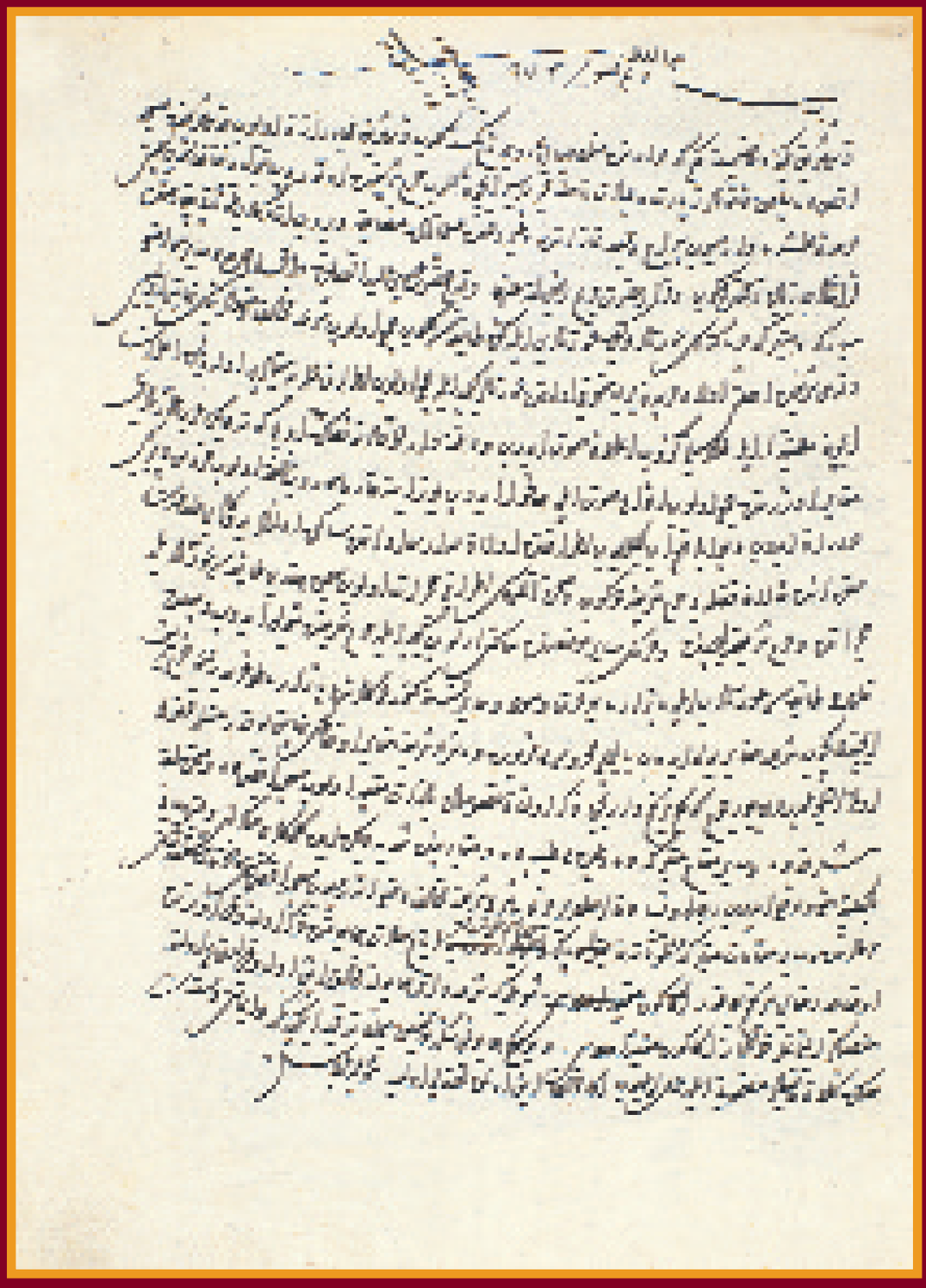

Kudüs-i Şerîf beğine ve kâdîsına hüküm ki

Dârende Molla Sıyamî-i Rûmî nâm kimesne gelüp "Kudüs-i Şerîf mücâvirlerinden olup Kudüs-i Şerîf'de Mescid-i Aksâ'da bazı hâtûnlar ziyâret ve ibâdet nâmına mücerred seyr içün gelüp Harem-i Şerîf'de oturup tebevvül ve tekâzâları içün Harem'den taşra varmayup Bayram ve Cum'a namâzlarında ve gayr-i vaktde Müslümânlara müzâyaka verüp etdikleri mülevvesâtı çıkarmakda farrâşları ziyâde zahmet çeküp ve Mezâr-ı Hazreti Meryem radıyallâhu anhâ ve Kadem-i Hazreti İsâ aleyhissalâtü vesselâm da ve sâyir mevâzı'-ı mübâreke ve müteberrikede kezâlik avratlar ve kefere avratları ile kefere tâyifesi gelüp cem' olup şer'a muhâlif vaz'larının nihâyeti olmayup ve Kudüs-i Şerîf'de olan evlâd-ı Arabdan biri müteveffâ oldukda avratlar gece ile cem' olup etrâf-ı mahalleye meyyitleri olduğun i'lân içün muganniyeler ile mahallâtı gezüp i'lân-ı savt edüp ve defne varduklarından sonra üç güne değin Arab avratları makâbir üzerinde cem' olup envâ'-ı savt ile sagular edüp yüzlerine kara sürüp halka olup horos teper gibi deverân edüp ve bevvâblar kapuları beklemeyüp etrâfında olan medâris evlerinde sâkin olanlar yedikleri ta'âmdan sofralarında kalan fazlayı Harem-i Şerîf'e döküp ve Sahratullâh'ın etrâfı hucerât olup ba'zı Hindî tâyifesi avratlarıyla hucerâtda ve Harem-i Şerîf içinde ve Harem'in sâyir mevzı'inde sâkin olup gece ile Harem-i Şerîf'de tebevvül edüp ve bazı fellâh tâyifesi avratları ile bâzâra yoğurt ve süd ve sâyir nesne getirdiklerinde bâzâra doğrudur deyü Harem-i Şerîf içinden geçüp şer'a mugâyir yol edüp bilcümle mahrûse-i mezbûrede şer'-i şerîfe mugâyir evzâ'ın nihâyeti yokdur. Men'le memnû' olmazlar" deyü bildirüp buyurdum ki;

Hükm-i şerîfim varıcak, zikr olunan husûslara bizzât mukayyed olup Mescid-i Aksâ'da ve Sahratu'llâh-i Müşerrefe'de ve sâyir makâm-ı müteberrikede ve Belde-i Tayyibe'de ve makâbirînde şimdiye değin edegeldikleri münkerât ve menhiyyâtı bi'l-külliyye men' u def' edüp ricâl ü nisâdan aslâ bir ferde şer'-i şerîfe muhâlif vaz' etdirmeyüp Mescid-i Aksâ'nın ve Sahratullâh-i Müşerrefe'nin haremlerinde ve sâyir makâmât-ı müteberrikede mülevvesâtdan pâk ü tâhir tutdurup eyyâm-ı sa'âdet-i hümâyûnumda zikr olunduğu üzre evzâ'a rızâ-yı şerîfim yokdur. Şöyle ki şer'a ve emr-i hümâyûnuma muhâlif iş olduğu istimâ' oluna, mansıbınız alınmağla konulmaz ana göre mukayyed olasın ve bu hükm-i hümâyûnumu sen ki kâdîsın, sicillâta kayd eyleyesin ki dâyimâ sen ve senden sonra gelen kâdîlar mazmûnu ile amel eyleyüp ana muhâlif iş olmak ihtimâli olmaya. Şöyle bilesiz.

Fî 4 Safer sene 973 / [31 Ağustos 1565], ***BOA. Mühimme Defteri 5, hüküm 191***

Kudüs-i Şerîf beyine ve kadısına hüküm ki:

Molla Sıyami gelip haber verdi ki; Kudüs-i Şerif'te bulunan Mescid-i Aksa, Sahratullah-i Müşerref (Kubbetü's-Sahra) ve Hz. İsa'nın Kabri gibi kutsal mekânlara ibadet ve ziyaret için gelen bazı kadınlar o mekânları kirletip, edebe aykırı davranıyorlarmış. Bu haber üzerine buyurdum ki; Emrim oraya vardıktan sonra bu gibi davranışlara kesinlikle izin vermeyin. Şayet bunun aksini duyarsam bilesiniz ki görevden alınmakla kalmazsınız. Sen ki kadısın bu emrimi sicile kaydet ki senden sonra gelen kadılar da bu emrime uysunlar.

Decree to the Beg and Kadi of Jerusalem:

Molla Siyami have come and reported that some women coming to the holy places like Mesjid al-Aksa, Kubbetüssahra and the Tomb of Jesus for purpose of worshipping and visiting made dirty these places and behaved improperly in these places. On hearing this news, I order you not to let the bad actions like these, when my decree arrives you. If I hear contrarily, know that the least punishment will be dismissal.

You, the Kadi, register my this decree so that the other kadis obey it.

Sultan II. Abdülhamid Han, 7 Ağustos 1886, BOA. Y. A. Hus 194/19

Kudüs'te Habeşlerin kendileri için kilise yapılmasına izin verilmesinden dolayı memnuniyet duydukları.

Gratitude of the Abyssinians concerning the permission to build a church in Jerusalem.

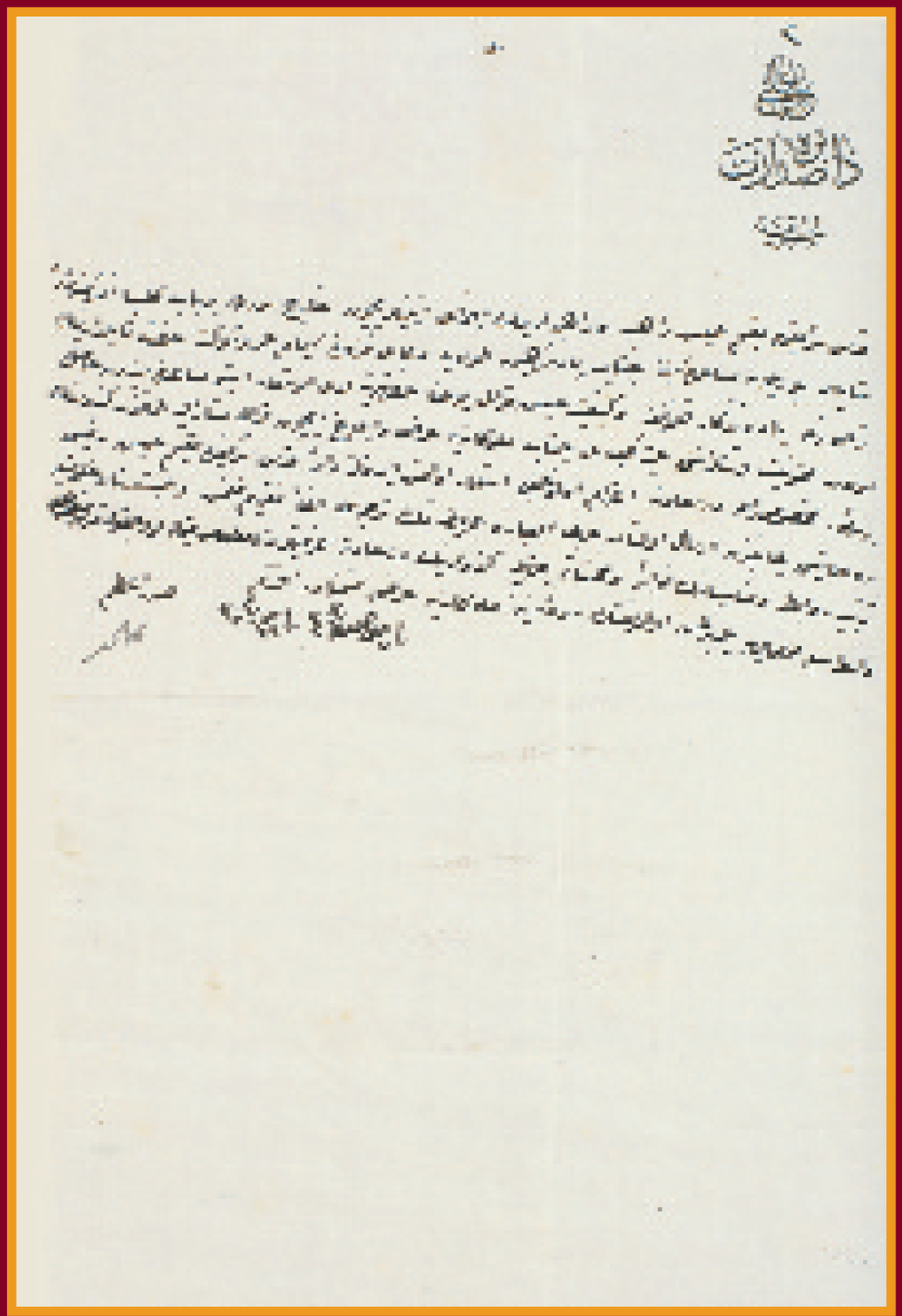

BÂB-I ÂLÎ
Dâire-i Sadâret
Husûsiye

Kudüs-i Şerif'de mukîm Habeş râhib ve râhibelerinin icrâ-yı âyînleri içün hâric-i sûrda bir bâb kilise inşâsına dâir şâyân buyurulan müsâ'ade-i seniyye-i cenâb-ı padişâhîden dolayı du'â-yı füzûnî-i eyyâm-ı ömr ü şevket-i Hazreti tâcdârînin ne sûretle yâd ve tezkâr kılındığına ve keyfiyet Habeş Kralı Yuhanna hazretlerine lede'l-iş'âr işbu müsâ'ade-i seniyyeden hâsıl olan memnûniyet ve şükrânını atebe-i ulyâ-yı cenâb-ı mülûkâneye arz ve iblâğ için kral-ı müşârun-ileyh tarafından kendisinin bir me'mûr-ı mahsûs ile Dersa'âdet'e i'zâm olunacağı iş'âr olunmuş idüğüne dâir Kudüs-i Şerîf'de mukîm Habeş re'îs-i rûhânîsi cânibinden irsâl olunan Arabiyyü'l-ibâre arîzanın tercemesi leffen takdîm kılınmış ve Habeşistân Hükûmetiyle tezyîd-i revâbıt ve münâsebâtın fevâ'id ve muhassenâtı cihetiyle kendilerinin Dersa'âdet'e azîmetlerinde mazhar-ı hüsn-i kabûl olacakları Kudüs Mutasarrıflığı vâsıtasıyla mûmâ-ileyhe bildirilmiş olduğunun südde-i seniyye-i mülûkâneye arzı mütemennâdır efendim.

Fî 7 Zi'lka'de sene [1]303 ve fî 26 Temmuz sene [1]302
Sadr-ı a'zam
Kâmil
[7 Ağustos 1886], ***BOA. Y. A. Hus 194/19***

Padişahımızın Kudüs-i Şerif'te yaşayan Habeş rahip ve rahibelerinin ayinlerini yapabilmeleri için sur dışında bir kilise inşasına müsaade etmesi Habeş Kralı Yuhanna ile halkın memnuniyet ve şükranlarına sebep olmuştur.

The permission given by the Sultan for the Abyssinian priests and priestesses to build a church outside the city walls in Jerusalem to practise their religious ceremonies has caused Yuhanna, the Abysinnian King, and the people to be grateful to the Sultan.

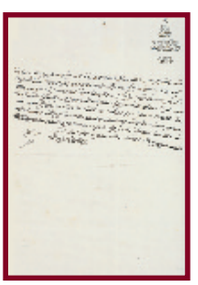

Sultan V. Mehmed Reşad Han, 17 Eylül 1913, BOA. MV 180/22

Süveyde'de masrafları hazineden karşılanmak üzere Dürziler için bir mabed inşa edilmesi.

Building a place of worship for Druses in Süveyde on the condition that all expenses are covered by the Ottoman Treasury.

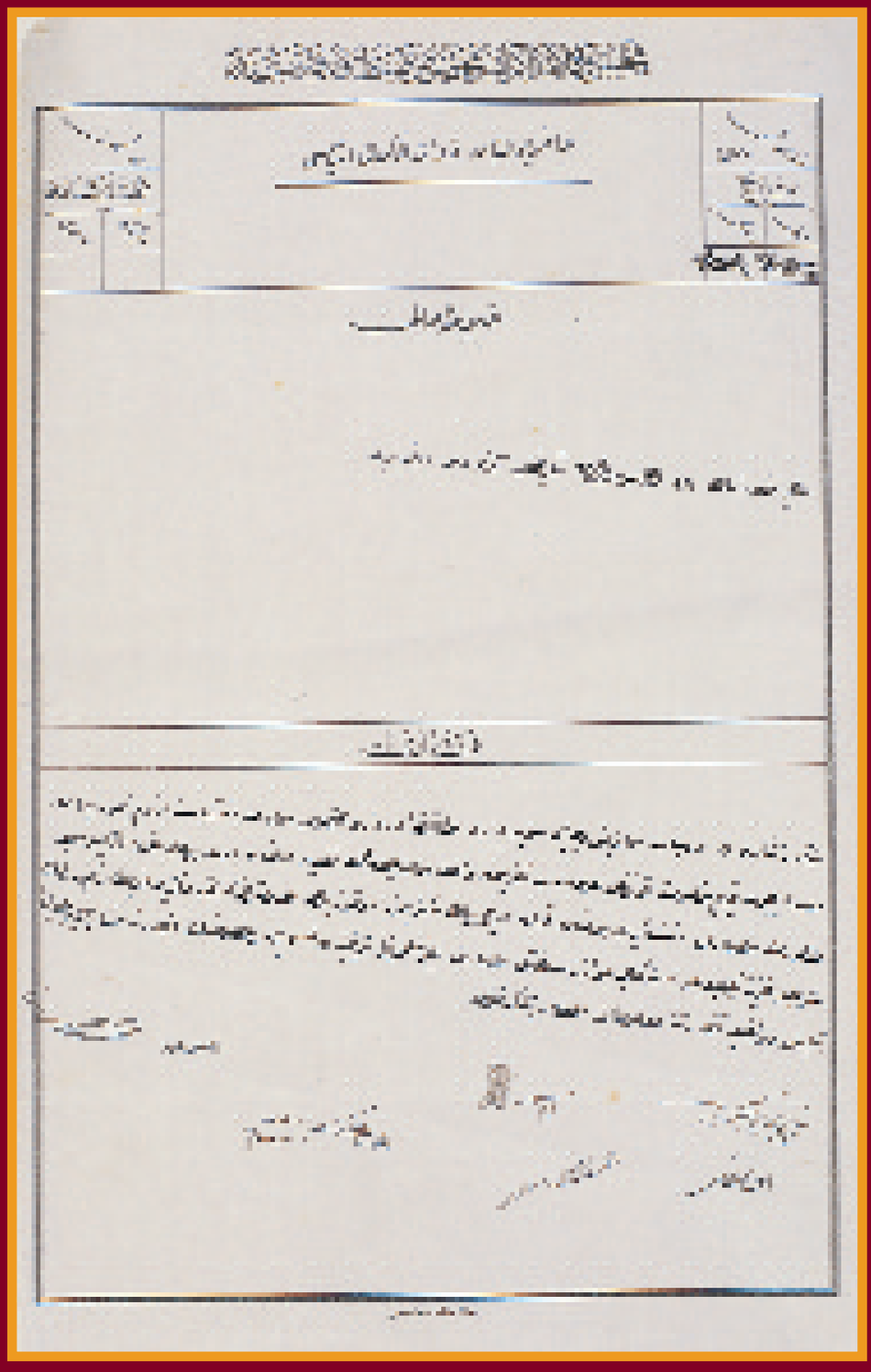

Meclis-i Vükelâ müzâkerâtına mahsûs zabıt varakasıdır.

Zabıtnâme Rakamı : 491
Târih : 15 Şevvâl [1]331
4 Eylül [1]329

Hulâsa-i Me'âli

Mâliye Nezâreti'nin 26 Ağustos [1]329 târîhli tezkiresi okundu.

Karârı

Mezkûr tezkirede dermiyân olunduğu vech ile Süveyde'de tâ'ife-i Dürûz'a mahsûs olarak inşâsına lüzûm görünen ma'bed içün kadîm hükûmet konağı arsasından tefrîk ve i'tâ olunacak mahalle takdîr olunan on bin guruş ile ma'bed-i mezkûrun masârif-i inşâ'iyyesi bulunan kırk üç bin sekiz yüz otuz yedi guruşun keşf defteriyle harîtası gönderilmek şartıyla Hazîne-i Celîlece sene-i hâliye muvâzenesindeki masârif-i gayr-i melhûza tertîbinden tesviyesi husûsunun nezâret-i müşârun-ileyhâya cevâben teblîği ve Dâhiliye Nezâreti'ne ma'lûmât i'tâsı tezekkür kılındı.

[17 Eylül 1913], ***BOA. MV 180/22***

Süveyde'de Dürziler için yapılacak mabedin arsa ve inşaat giderleri Devlet Hazinesi'nden karşılansın.

The expenses of land and building of the place of worship for Druses in Süveyde is to be covered by the Ottoman Treasury.

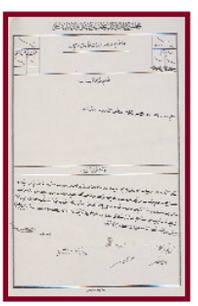

Sultan II. Mahmud Han, 18 Eylül 1831, BOA. Tahvil Defteri 30, s. 403

Hırıstiyanların kutsal ibadet gününde kurulan Adapazarı şehir pazarının başka bir güne alınması.

Change of the day of the open market of Adabazari coinciding with the day of Christian feast.

Adapazarı kazâsı Nâ'ibi Debbâğzâde Mevlânâ Mehmed Şerîf zîde ilmuhuya hüküm ki

Kocaeli sancağında vâkı' Adapazarı kazâsında ber-mu'tâd haftada bir gün kurulagelen bâzâr kadîmden berü Pazar günleri kurulmakda ise de yevm-i mezbûr bilcümle ehl-i zimmet re'âyânın âyîn-i bâtılaları icrâsı günü olmak mülâbesesiyle ahz u i'tânın kesâdını mûcib ve kazâ-i mezbûr fukarâsının adem-i ticâretlerini müstevcib olduğundan bahsle yevm-i mezkûrda ikâme olunan bâzârın Cuma irtesi gününe tahvîl ve tahsîs kılınmasını kazâ-i mezbûr ahâlîsi arzuhâlleriyle inhâ ve istid'â ve istid'âlarını musaddık; "Sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin i'lâm eylediğine mebnî ol bâbda sâdır olan fermân-ı âlîşânıma imtisâlen kuyûd-ı lâzımesi ba'de'l-ihrâc bâc-ı bâzâr-ı merkûm havâss-ı hümâyûn dâhilinde olup hâss-ı mezbûr mîrî mukâta'ât olmak üzre bâ-mu'accelât kesânın başka başka berât-ı âlîşânımla uhdelerinde olduğu Mâlikâne Kalemi'nden ve ikâme-i bâzâr olunan mahall kimesnenin mülküne ve vakfına ve havâss-ı hümâyûnuma zararı olmayup ve kangı gün ikâme olunacak ise ismi tasrîhıyle rikâb-ı kamer-tâb-ı müstetâb-ı cihândârâneye lede'l-arz izn-i hümâyûn erzânî kılındığını" müş'ir hatt-ı şerîf-i şevket-redîf-i şâhâne sudûruyla tashîh kılınarak ikâme-i bâzâr olagelmiş ve ber-mantûk-ı istid'â bâzâr-ı merkûmun kadîmden Pazar günü ikâmesi içün emr-i şerîf verildiğinin kaydı bulunmadığı kaleminden tahrîr kılınmış ve lede'l-havâle ve livâ-i mezbûrda Ada nâhiyesine tâbi' neferât aded ile karye-i Koyluca-i Kebir nâm-ı diğer Çaybaşı ve hâsıl tahtında resm-i çift ve hınta ve şa'îr ve bâc-ı bâzâr-ı Ada, fî-sene beş yüz akça, yekûn ma'a-gayrihi on üç bin beş yüz doksan sekiz akça yazu ile Defter-i Mufassal'da muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de hâss-ı hümâyûn dâhilinde olmak üzre tahrîr-i defter olmuş ber-muktezâ-yı defter-i hâkânî sâlifü'z-zikr karye-i Koyluca-i Kebir nâm-ı diğer Çaybaşı el-mezbûrenin mahsûlât ve rüsûmâtı hâsılıyla mahsûb-ı bâc-ı bâzâr-ı Ada fî sene el-mezbûrenin müteveccihâtı havâss-ı hümâyûnumdan ber-vech-i mâlikâne mutasarrıfları tarafından zabt olmak eğerçi iktizâ edüp ancak istid'â olunan ikâme-i bâzâr kangı gün kurulacağı hîn-i tahrîrde Defterhâne-i Âmire'mde zikr ve tasrîh olunmamış ve kadîmden Pazar günü ikâmesi içün emr-i âlîşânım verildiğinin kaydı dahı bulunmamış ve bu makûle pazar kangı gün ikâme olunacak ise ismi tasrîhi husûsu hatt-ı hümâyûnum sudûruna mütevakkıf olduğundan bâzâr-ı mezbûrun ikâmesi yevm-i Cumairtesine tahvîl olunarak tanzîmi husûsuna müsâ'ade-i aliyye ta'alluk eylediği hâlde ber-minvâl-i meşrûh hâk-i pây-ı şâhânemden bi'l-istîzân hatt-ı hümâyûn-ı mülûkâne sudûruyla Defterhâne-i Âmire'mde olan kaydı mahalli tashîh kılınmasıyçün Dîvân-ı Hümâyûn'dan emr-i şerîf sudûru iktizâ eylediği hâlâ Defter Emîni sa'âdetlü Mehmed Ârif Efendi'nin arzı mefâhîminden müstebân idüğünü bilfi'l Başdefterdâr sa'âdetlü Mîr Ali Necîb Efendi takrîr ve takrîr[i] atebe-i ulyâ-yı mülûkâneye lede'l-arz inhâ ve istid'â olunduğu üzre bâzâr-ı merkûmun Cumairtesi gününe tahvîliyçün kaydı mahalli tashîh olunmak üzre iktizâ eden emr-i şerîf ısdâr ve i'tâsıyla tanzîm ve icrâsına ibtidâr olunması mazmûnunda şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhâne mûcebince bâ-hatt-ı tevkî'î Defterhâne-i Âmire'mde olan kaydı mahalline sebt ü tashîh olmakdan nâşî sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin; bâzâr-ı merkûmu cumartesi gününe tahvîl ve ikâme etdirmen emrim olmuşdur. Buyurdum ki;

Hatt-ı hümâyûn-ı ınâyet-makrûnla sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin ber-minvâl-i muharrer bâzâr-ı merkûmu Cumairtesi gününe tahvîl ve ikâme etdiresin deyü nâib-i mûmâ-ileyhe hitâben emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî 10 R. sene [1]247 / [18 Eylül 1831], ***BOA. Tahvil Defteri 30, s. 403***

Adapazarı Kazası Naibi Mehmed Şerif'e hüküm ki:

Adapazarı'nda eskiden beri haftada bir kurulan pazar, Hırıstiyan ahalinin ayin gününe denk geldiğinden alış-verişe sekte vurmaktadır. Bu durum fakirlerin ticaretlerine de mani olmaktadır. Bu sebeple pazarın cumartesi günleri kurulmasını emrettim.

Decree to Mehmed Sherif, the naib of the kaza of Adabazarı:

The open market set up in Adabazarı a day in week has been causing loss the trade because it coincides with the day on which the Christian citizens celebrate as the day of Christian feast. This situation is very bad for poor to trade. For this reason, I order that the open market of Adabazarı is to be set up only on Saturdays.

Sultan Abdülmecid Han, 3 Kasım 1839, BOA. İ. Mesâil-i Mühimme 24

Tanzimat Fermanı.

Ferman of Tanzimat

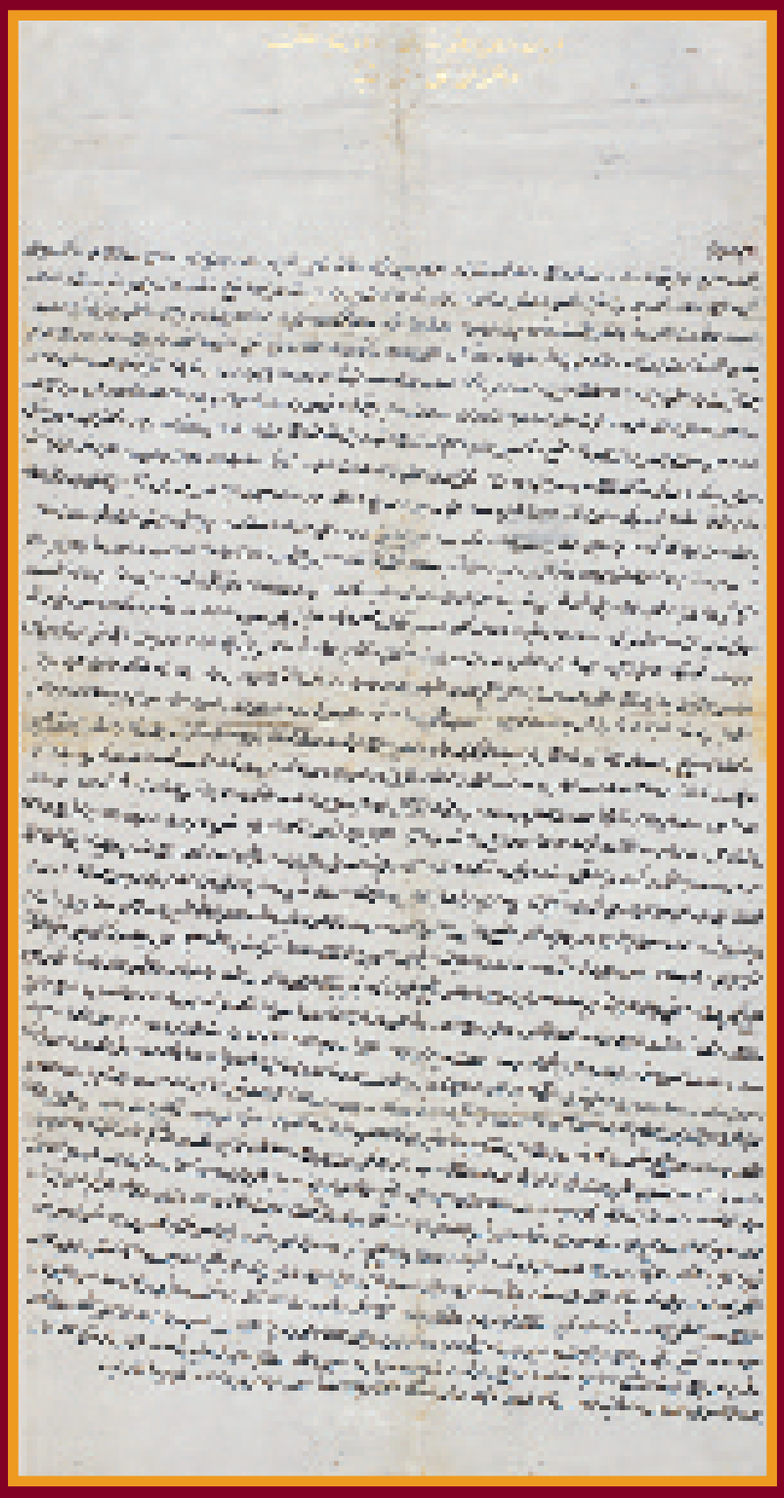

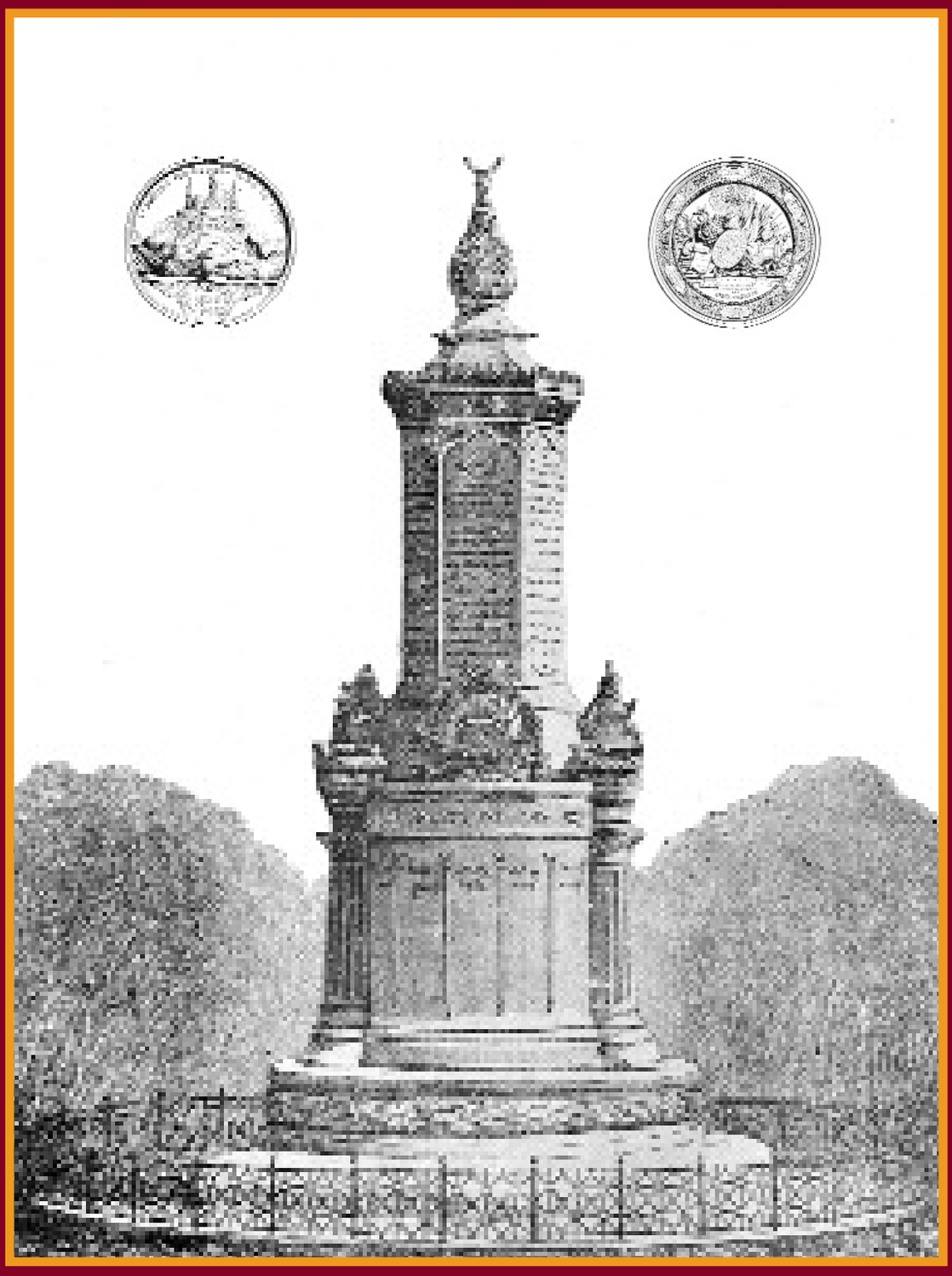

Tanzimat Abidesi Projesi ve Tanzimat Madalyaları.

Bismillâhirrahmanirrahîm
Tebâreke'llezî bi-yedihi'l-mülkü ve hüve alâ-külli şey'in kadîr.

Benim Vezîrim

Cümleye ma'lûm olduğu üzre Devlet-i Aliyyemizin bidâyet-i zuhûrundan beri ahkâm-ı celîle-i Kur'âniyye ve kavânîn-i şer'iyyeye kemâliyle ri'âyet olunduğundan saltanat-ı seniyyemizin kuvvet ve miknet ve bilcümle teba'asının refâh ve ma'mûriyeti rütbe-i gâyete vâsıl olmuşiken yüz elli sene vardır ki gavâ'il-i müte'âkıbe ve esbâb-ı mütenevvi'aya mebnî ne şer'-i şerîfe ve ne kavânîn-i münîfeye inkıyâd ü imtisâl olunmamak hasebiyle evvelki kuvvet ve ma'mûriyet bil'akis za'f u fakra mübeddel olmuş ve hâlbuki kavânîn-i şer'iyye tahtında idâre olunmayan memâlikin pâydâr olamayacağı vâzıhâtdan bulunmuş olup cülûs-ı hümâyûnumuz rûz-ı fîrûzundan berü efkâr-ı hayriyyet-âsâr-ı mülûkânemiz dahı mücerred i'mâr-ı memâlik ü enhâ ve terfîh-i ahâlî vü fukarâ kazıyye-i nâfi'asına münhasır ve memâlik-i Devlet-i Aliyyemizin mevki'-i coğrâfîsine ve arâzî-i münbitesine ve halkın kâbiliyyet ve isti'dâdlarına nazaran esbâb-ı lâzımesine teşebbüs olunduğu hâlde beş-on sene zarfında bi-tevfîkıhî Te'âlâ suver-i matlûbe hâsıl olacağı zâhir olmağla avn ü ınâyet-i Hazreti Bârî'ye i'timâd ve imdâd-ı rûhâniyyet-i cenâb-ı Peygamberîye tevessül ve istinâd birle bundan böyle Devlet-i Aliyye ve memâlik-i mahrûsemizin hüsn-i idâresi zımnında ba'zı kavânîn-i cedîde vaz' u te'sîsi lâzım ve mühim görünerek işbu kavânin-i muktezıyenin mevâdd-ı esâsiyyesi dahı emniyyet-i cân ve mahfûzıyyet-i ırz u nâmûs ve mâl ve ta'yîn-i vergi ve asâkir-i muktezıyyenin sûret-i celb ve müddet-i istihdâmları kazıyyelerinden ibâret olup şöyle ki; dünyâda cândan ve ırz u nâmûsdan e'azz bir şey olmadığından bir âdem anları tehlikede gördükce hilkat-i zâtiyye ve cibilliyyet-i fıtriyyesinde hiyânete meyl olmasa bile muhâfaza-i cân ve nâmûsu içün elbetde ba'zı sûretlere teşebbüs edeceği ve bu dahı devlet ve memlekete muzırr olageldiği müsellem olduğu misillü bilakis cân ü nâmûsundan emîn olduğu hâlde dahı sıdk u istikâmetden ayrılmayacağı ve işi ve gücü hemân devlet ve milletine hüsn-i hıdmetden ibâret olacağı bedîhî ve zâhirdir ve emniyyet-i mâl kazıyyesinin fıkdânı hâlinde ise herkes ne devlet ve ne milletine ısınamayıp ve ne i'mâr-ı mülke bakamayıp dâimâ endîşe ve ıztırâbdan hâlî olamadığı misillü aksi takdîrinde yani emvâl ü emlâkinden emniyyet-i kâmilesi olduğu hâlde dahı hemân kendi işiyle ve tevsî'-i dâ'ire-i ta'ayyüşüyle uğraşıp kendisinde gün be-gün devlet ve millet gayreti ve vatan mahabbeti artıp ana göre hüsn-i harekete çalışacağı şübheden âzâdedir ve ta'yîn-i vergi mâddesi dahı çünki bir devlet muhâfaza-i memâlikiyçün elbetde asker ü leşkere ve sâ'ir masârif-i muktezıyyeye muhtâc olarak bu ise akça ile idâre olunacağına ve akça dahı teba'anın vergisiyle hâsıl olacağına binâ'en bunun dahı bir hüsn-i sûretine bakılmak ehemm olup eğerçi mukaddemlerde vâridât zann olunmuş olan yed-i vâhid beliyyesinden lillâhi'l-hamd memâlik-i mahrûsemiz ahâlîsi bundan evvelce kurtulmuş ise de âlât-ı tahrîbiyyeden olup hiç bir vaktde semere-i nâfiası görülemeyen iltizâmât usûl-i muzırrası el-yevm câri olarak bu ise bir memleketin mesâlih-ı siyâsiyye ve umûr-ı mâliyyesini bir âdemin yed-i ihtiyârına ve belki pençe-i cebr u kahrına teslîm demek olarak ol dahı eğer zâten bir eyüce âdem değil ise hemân kendü çıkarına bakıp cemî' harekât ve sekenâtı gadr u zulmden ibâret olmasıyla ba'd-ez-în ahâlî-i memâlikden her ferdin emlâk ve kudretine göre bir vergî-i münâsib ta'yîn olunarak kimseden ziyâde şey alınamaması ve Devlet-i Aliyyemizin berren ve bahren masârif-i askeriyye ve sâ'iresi dahı kavânîn-i îcâbiyye ile tahdîd ve tebyîn olunup ana göre icrâ olunması lâzımedendir ve asker mâddesi dahı ber-minvâl-i muharrer mevâdd-ı mühimmeden olarak eğerçi muhâfaza-i vatan içün asker vermek ahâlînin farîza-i zimmeti ise de şimdiye kadar câri olduğu vechile bir memleketin aded-i nüfûs-i mevcûdesine bakılmayarak kiminden rütbe-i tahammülden ziyâde ve kiminden noksân asker istenilmek hem nizâmsızlığı ve hem zirâ'at ve ticâret mevâdd-ı nâfi'asının ihlâlini mûcib olduğu misillü askerliğe ge-

lenlerin ilâ-nihâyeti'l-ömr istihdâmları dahı fütûru ve kat‘-ı tenâsülü müstelzim olmakda olmasıyla her memleketden lüzûmu takdîrinde taleb olunacak neferât-ı askeriyye içün bazı usûl-i hasene ve dört ve yâhûd beş sene müddet istihdâm zımnında dahı bir tarîk-ı münâvebe vaz‘ u te’sîs olunması îcâb-ı hâldendir. Velhâsıl bu kavânîn-i nizâmiyye hâsıl olmadıkca tahsîl-i kuvvet ve ma‘mûriyyet ve âsâyiş ve istirâhat mümkin olmayup cümlesinin esâsı dahı mevâdd-ı meşrûhadan ibâret olduğundan fîmâ-ba‘d ashâb-ı cünhanın da‘vâları kavânîn-i şer‘iyye iktizâsınca alenen ber-vech-i tedkîk görülüp hükm olunmadıkca hiç kimse hakkında hafî vü celî i‘dâm ve tesmîm muâmelesi icrâsı câiz olmamak ve hiç kimse tarafından dîger birinin ırz u nâmûsuna tasallut vukû‘ bulmamak ve herkes emvâl ü emlâkine kemâl-i serbestiyetle mâlik ve mutasarrıf olarak ana bir tarafdan müdâhale olunmamak ve farazâ birinin töhmet ve kabâhati vukûunda anun veresesi ol töhmet ve kabâhatden beriyyü'z-zimme olacaklarından anun mâlını müsâdere ile veresesi hukûk-ı irsiyyelerinden mahrûm kılınmamak ve teba‘a-i saltanat-ı seniyyemizden olan ehl-i İslâm ve milel-i sâ’ire bu müsâ‘adât-ı şâhânemize bilâ-istisnâ mazhar olmak üzre cân ve ırz u nâmûs ve mâl mâddelerinde hükm-i Şer‘î iktizâsınca kâffe-i memâlik-i mahrûsemiz ahâlîsine taraf-ı şâhânemizden emniyet-i kâmile verilmiş ve dîger husûslara dahı ittifâk-ı ârâ ile karâr verilmesi lâzım gelmiş olmağla Meclis-i Ahkâmü'l-Adliye a‘zâsı daha lüzûmu mertebe teksîr olunarak ve vükelâ ve ricâl-i Devlet-i Aliyyemiz dahı bazı ta‘yîn olunacak eyyâmda orada ictimâ‘ ederek ve cümlesi efkâr ve mütâla‘âtını hiç çekinmeyip serbestce söyleyerek işbu emniyet-i cân ve mâl ve ta‘yîn-i vergi husûslarına dâ’ir kavânîn-i muktezıyye bir tarafdan karârlaşdırılıp ve tanzîmât-ı askeriyye mâddesi dahı Bâb-ı Seraskerî Dâr-ı Şûrâ'sında söyleşilüp her bir kânûn karârgîr oldukca ilâ-mâşâallâhu Te‘âlâ düstûru'l-amel tutulmak üzre bâlâsı hatt-ı hümâyûnumuz ile tasdîk ve tevşîh olunmak içün taraf-ı hümâyûnumuza arz olunsun ve işbu kavânîn-i şer‘iyye mücerred dîn ü devlet ve mülk ü milleti ihyâ içün vaz‘ olunacak olduğundan cânib-i hümâyûnumuzdan hilâfına hareket vukû‘ bulmayacağına ahd ü mîsâk olunup Hırka-i Şerîfe Oda'sında cemî‘ ulemâ ve vükelâ hâzır oldukları hâlde kasem billâh dahı olunarak ulemâ ve vükelâ dahı tahlîf olunacağından ana göre ulemâ vü vüzerâdan velhâsıl her kim olur ise olsun kavânîn-i şer‘iyyeye muhâlif hareket edenlerin kabâhat-i sâbitelerine göre te’dîbât-ı lâyıkalarının hiç rütbeye ve hâtır u gönüle bakılmayarak icrâsı zımnında mahsûsan cezâ kânûnnâmesi dahı tanzîm etdirilsin ve cümle me’mûrînin elhaletü-hâzihî mıkdâr-ı vâfî maâşları olarak şâyed henüz olmayanları var ise anlar dahı tanzîm olunacağından şer‘an menfûr olup harâbiyyet-i mülkün sebeb-i a‘zamı olan rüşvet mâdde-i kerîhesinin fîmâ-ba‘d adem-i vukû‘u mâddesinin dahı bir kânûn-ı kavî ile te’kîdine bakılsın ve keyfiyyât-ı meşrûha usûl-i atîkayı bütün bütün tağyîr ve tecdîd demek olacağından işbu irâde-i şâhânemiz Dersa‘âdet ve bilcümle memâlik-i mahrûsemiz ahâlîsine i‘lân ve işâ‘a olunacağı misillü düvel-i mütehâbbe dahı bu usûlün inşâallâhu Te‘âlâ ilelebed bakâsına şâhid olmak üzre Dersa‘âdet'imizde mukîm bilcümle süferâya dahı resmen bildirilsin. Hemân Rabbimiz Te‘âlâ hazretleri cümlemizi muvaffak buyursun ve bu kavânîn-i mü’essesenin hilâfına hareket edenler Allâhu Te‘âlâ hazretlerinin la‘netine mazhar olsunlar ve ilelebed felâh bulmasınlar. Âmîn.

[3 Kasım 1839], ***BOA. İ. Mesâil-i Mühimme 24***

Benim Vezirim:

Herkes tarafından bilindiği gibi yüce devletimizin kuruluşundan beri kanunlara uyulduğundan dolayı saltanatımızın kuvveti, halkımızın refah seviyesi yükselmiş iken son yüz elli yıldır, bazı sebepler yüzünden Şer'i Şerîfe uyulmamasından dolayı kuvvet ve zenginliğimiz zayıflık ve fakirliğe dönüşmüştür.

Yüce devletimizin gerek coğrafî, gerek arazisinin verimliliği ve gerekse halkın kabiliyetleri sebebiyle yapılması gerekenler yapıldığı takdirde beş on sene içinde Allah'ın da izniyle istenilen seviyeye ulaşılacaktır.

Bu sebeple devletimizin en iyi şekilde idare edilmesi için bazı yeni kanunlara ihtiyaç vardır. Çıkarılacak olan bu kanunlar; halkın can, mal ve namusunun muhafazası, vergi tayini, askerliğe celp ve askerlik süresi hakkında olacaktır. Suçluların davaları kanun gereğince alenen görülecek, hüküm olmadıkça hiç bir surette gizli ve açık idam icra edilmeyecektir.

Kanunlara aykırı hareket edenler hangi rütbede olursa olsun gerekli cezaya çarptırılacaklardır.

Bütün bunlar eski usulü tamamen değiştirmek anlamına geldiği için halkımıza, dost devletlere ve tüm sefirlere ilan edilsin. Kim bu kanunlara aykırı hareket ederse Allah'ın lanetine uğrasın ve sonsuza kadar felah bulmasınlar. Amin

My Vizier:

As it is known, the power of our sultanate and the prosperity level of our citizens have increased as long as the rules have been obeyed since the foundation of our state.

Unfortunately, our power and prosperity have turned into weakness and poverty as Sher-i Sherif has not been obeyed because of some reasons for last fifty years.

Considering the geography, productivity of territories, and ability of the people, we can reach the level aimed.

For this reason, we need new laws to rule our state well.

The laws which are planned to be enacted will include the conservation of the soul, property, and honour of the citizens, taxation, recruitment, and duration of military service. According to the law, the cases of guilty persons are to be heard publicly and the execution is never be secretly or buplicly carried out without sentence.

Whoever opposes the laws is to be sentenced.

Changing the previous system, all these laws are to be proclaimed to our citizens, friendly states, and all ambassadors. Who opposes those lows, may God’s curse be upon him. Amen.

Sultan III. Murad Han, 18 Mart 1587, BOA. Mühimme Defteri 62, hüküm 37

Yük hayvanı olarak kullanılan atlara ve katırlara kapasitelerinin üzerinde yük yüklenmemesi.

Not to load the horses and the mules used as pack animals in an excessive way.

İstanbul Kâdîsı'na hüküm ki

Hâlâ İstanbul Muhtesibi olan Mehmed Çavuş mektûb gönderüp, mahmiyye-i mezbûrede at hammâlları lâğar ve bâğırlı ve sakat ve na'lsız ve semerleri harâb bârgîrlerine ve katırlarına tahammüllerinden ziyâde yük urup ve bir hammâl üç dört yüklü bârgîri katarlamayup salıverüp yolda atlu ve yaya Müslimânlara dokınup elem ve ızdırâb verdiklerinden gayrı tahammülünden ziyâde yük urulup davarları yıkılup helâk olmağın zikr olunan hammâllar tâyifesi davarların besleyüp ve sakat ve za'îf davarlara tahamülünden ziyâde yük urmayup davarların katarlayup yularlarından tedvîn salıvermek içün hammâllara ve kethüdâlarına tenbîh olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâsına arz[idicek] buyurdum ki;

Vusûl buldukda zikrolunan hammâl tâyiifesin kethüdâlarıyla ma'an getürdüp cümlesine tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki min-ba'd davarların besleyüp ve sakat ve za'îf davarlara tahammülünden ziyâde yük urmayup ve yük ile yolda giderken davarların birkaç ise birbirine katarlayup kendüleri sürüp davarın ardınca yürümeyeler ve kadîmü'z-zamândan İstanbul'da her iskelenin hammâllarına yük alup gitdikleri mahallerin mesâfesine göre hammâllık akçası ta'yîn olunmuş iken şimdi ana kâni' olmayup iki üç mertebe ziyâde akça alurlarmış. İmdi bu husûsa dahı kemâl-i tekayyüdle mukayyed olup tenbîh edesin ki sâbıkâ ta'yîn olunan hammâllıkdan ziyâde bir akça almayup âdet-i kadîme üzre semtlü semtine göre aldırasın, şöyle ki ba'de't-tenbîh bu emr-i şerîfime muhâlif vaz'ları zuhûr ede her kimden sâdır olursa sahîh oldukdan sonra ismiyle yazup arz eyleyesin ki sâ'irlere mûcib-i ibret olmak içün haklarından geline. Ammâ mücerred hammâllık eksük alınmak lâzım geldi deyü mahzâ Müslimânları ta'cîz içün yük almağı ihmâl ederler ise anun gibileri muhkem te'dîb edüp min-ba'd işletmeyesin. Ammâ mücerred hammâllık eksik alınmak lâzım geldi deyü mahzâ Müslimanları ta'cîz içün yük almağı ihmâl ederler ise anun gibileri muhkem te'dîb edüp işletmeyesin ve bu bahâne ile eğer hammâllar kethüdâsı ve eğer gayrı mübâşirîn hammâllardan akça celb etmekden ve garaz-ı ta'kîb ile hamallık işleme deyü men' eylemekden ihtiyât oluna. Bu emr-i şerîfim mûcebince amel eden hammâllara bir ferd dahl eylemeye ve hükm-i şerîfim sûretin aynı ile sicill-i mahfûza kayd eyleyesin ki mazmûn-ı hümâyûnumla amel oluna deyü hükm yazılmışdır.

Yevmü'l-isneyn

Fî 9 Rebî'ü'l-âhir 995

Hâliyâ İstanbul muhtesibi olan Mehmed Çavuş'a verilmişdir.

[18 Mart 1587], ***BOA. Mühimme Defteri 62, hüküm 37***

İstanbul kadısına hüküm ki:

İstanbul Muhtesibi Mehmet Çavuş mektubunda şu hususları arz etmiştir.

Hamalların taşımacılıkta kullandıkları at ve katırlara taşıyamayacakları kadar fazla yük yükleniyormuş. Hamallar kethüdasına buyurdum ki:

Bundan sonra hiçbir at ve katıra kapasitesinden fazla yük yükletmeyesin. At ve katırların beslenmelerine, nallarına ve semerlerine dikkat edilmesi için gerekli önlemleri aldırasın. Hiçbir hamala semtlere göre belirlenen ücretten fazla bir şey talep ettirmeyesin. Yakın semtlere ücreti az diye taşıma yapmak istemeyenleri ve belirlenen ücretten fazla bir şey isteyenlerin isimlerini diğerlerine ibret olması için yazıp bildiresin ki, gerekli ceza verilsin. Bu emrime uygun hareket eden hamallara da hiç kimse dokunmasın.

Decree to the kadi of İstanbul:

Mehmed Çavush the Muhtesib of İstanbul has reported in his letter that the horses and mules used as pack animals have been loaded in an excessive way.

I order the kethüda of porters not to let anyone load the horses and mules in excessive way. Take the necessary precautions and pay attention to the feed, horseshoes, and pack saddles. Do not let any porter ask for price more than it is stipulated according to the distances. Write and report those who do not want to transport finding the prices insufficient and asking for price more than it is stipulated so that it may be an example to others. Do not let anybody interfere with the porters who obey this decree.

Sultan I. Ahmed Han, 26 Mart 1613, BOA. Mühimme Defteri 78, hüküm 1134

İspanya'dan Osmanlı Devleti'ne iltica eden Müdeccenlerin Adana ve civarına yerleştirilmeleri.

Settlement of the tribe of Müdeccen, migrating from Spain, in Adana and its surroundings.

Tunus beğlerbeğisine ve Tunus kâdîsına hüküm ki

Gayret-i dîniyye ve İslâmiyye mukte[zâ]sınca İspanya vilâyeti[n]den memâlik-i mahrûseme çıkan Müdeccen tâyifesi südde-i sa'âdetime gelüp; mekân-ı mu'ayyeneleri olmamağla ekseri ehl ü ıyâlinden dûr oldukları ecilden cümlesi bir yere gelüp biri birine imdâd ve i'ânet ile tedârik-i maîşet ve zirâ'at ve hırâset etmeğe sebeb olmağıçün memâlik-i mahrûsemden Adana ve Uzeyr ve Sis ve Trobilus [Tarsus] ve Kars sancaklarında bazı mahaller kendülere yurt ta'yîn olunup beğlerbeği ve sancakbeği voyvodaları ve âdemleri ve ümenâ ve ummâl tâyifesi ve gayrılar min-ba'd dahl etmeyüp ve beş seneye değin bi'l-külliyye mu'âf olup hâsıl eyledikleri meyve ve terekeden öşr ü resm taleb olunmayup inşâallâhu Te'âlâ beş seneden sonra a'şâr-ı şer'iyyeleri hâlâ İstanbul'da binâ olunan câmi'-i şerîfim evkâfı'na ilhâk olunmak ve zabt u rabtıyçün tâyife-i mezbûreden olup Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali zîde mecdühû sancakbeği nâmıyla ta'yîn olunmak recâ eylediklerinde mezîd-i merhametimden vech-i meşrûh üzre inâyet olunup ellerine nişân-ı hümâyûnum verilmişdir. Lâkin tâyife-i mezbûreden bazıları vilâyet-i İspanya'dan çıkdıklarında Tunus vilâyetine düşüp ve şeyhleri olup lâkin vâ'ız u nâsıh olan kimesne dahı ol diyârda düşüp kalmağla hâlâ tâyife-i mezbûreden ol cânibde alâka etmeyüp kendü hevâsında olanlara beyleri yanına gelmediler deyü tenbîh olunmak ve mûmâ-ileyh şeyh ve gayrıları dahı hüsn ü rızâsıyla istediklerinde kimesne mâni' olmamak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur.

Vusûl buldukda bu husûsda bizzât mukayyed olup tâyife-i mezbûreden vilâyet-i İspanya'dan çıkup ol vilâyete düşüp alâka etmeyüp kendü hevâsında gezenlere beğleri yanına gelmeleri içün tenbîh eyleyüp ve mûmâ-ileyh şeyh ve gayrılar ve bilcümle hüsn ü rızâsıyla hâlâ ta'yîn olunan mahallât beğleri yanına gelmek isteyenlere min-ba'd mâni' olmayup icâzet veresin ki kâr [u] kisblerinde olup devâm-ı devletim ed'iyyesine iştigâlde olalar. Ammâ hüsn-i rızâlarıyla gelmeyenleri geriye göndermeyüp kimesneye rencîde ve remîde etdirmeyesin.

[4 S. sene 1022 / 26 Mart 1613], ***BOA. Mühimme Defteri 78, hüküm 1134***

Tunus beylerbeyisine ve Tunus kadısına hüküm ki:

İspanya'dan memleketime iltica eden Müdeccenlerin Adana, Uzeyr, Tarsus ve Kars civarını yurt tayin ettim. Bunlara kimse müdahale etmesin ve beş sene müddetle bunlardan hiçbir vergi alınmasın. Hükmüm ulaşınca İspanya'dan çıkıp oraya gelenleri beyleri yanına gelmeleri için uyarın. Gelmek istemeyenleri zorlamayın ve geri de göndermeyin ki rencide olmasınlar.

Decree to the beglerbeg and kadi of Tunis:

I grant Adana, Uzeyr, Tarsus, Kars and their surroundings as a place of residence to the tribe of Müdeccen migrating from Spain to my country. Do not let anyone interfere and collect taxes from them during 5 years. When my decree arrives, tell those who migrate from Spain to g to their begs. Do not force those who do not want to go and do not send them back. Do not let anyone hurt them.

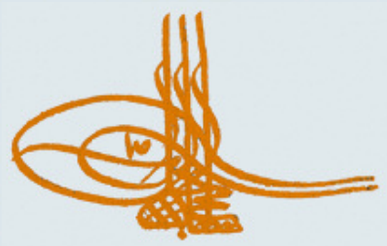

Sultan II. Mustafa Han, 2 Mart 1699, BOA. Mühimme Defteri 110, hüküm 2807

Osmanlı Devleti'ne iltica eden Kursların Sofya'da iskân edilmesi.

Settlement of the Kurs migrating from Temeshvar and Belgrade in Sophia.

Belgrad Vâlîsi Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvendimle iftihâr-ı mülûk-i Nasârâ Nemçe çâsârı ve Roma imparatoruyla mâbeynde sulh u salâh mün'akid ve kadîmî dostluk tecdîd olunup sâye-i himâye-i husrevâneme intisâb ve ilticâ edüp hâlâ Tamışvar ve Belgrad ve ol havâlîde olan Kurs tâyifesine taraf-ı hümâyûnumdan yer gösterilüp ahvâllerine gereği gibi nizâm ve intizâm verilmesi mâbeynde akd olunan şurût ve uhûddan olmağla tâyife-i mezbûre bilcümle zâbitleriyle kaldırılup ve meûnet ve ta'yînâtları görülüp ve üzerlerine müstakîm mübâşir ta'yîn eyleyüp ve Sofya'da münâsib olan yerlere konduruldukdan sonra içlerinden cümlenin ma'rifetiyle ehl-i vukûf bir kaç ihtiyârları der-i devlet-medârıma gelüp ve bilcümle umûr u ahvâlleri görülüp ba'de'l-yevm zîr-i himâye-i mülûkânemde âsûde-hâl ve müreffehü'l-bâl olmalarıyçün münâsib olan mevâzı'da bir yurt gösterilüp iskân olunmak üzre cümlesini bir gün evvel vech-i ma'kûl ile bir yere getirüp âminen ve sâlimen mahall-i mezbûra irsâl ve esnâ-yı tarîkda zarûret ve muzâyaka çekdirilmeyüp ve esnâ-i* [ebnâ-i] sebîl ve re'âyâ fukarâsından bir ferdi te'addî vü tecâvüzden ihtirâz olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâhır-ı Ş. sene [1]110 / [2 Mart 1699], ***BOA. Mühimme Defteri 110, hüküm 2807***

Belgrat Valisi Vezir Ali Paşa'ya hüküm ki:

Himayemize sığınan Tamışvar ve Belgrad civarında bulunan Kurslar, Sofya'da uygun bir yerde iskân edilsin. Yol boyunca bütün ihtiyaçları giderilsin. Sıkıntı çektirilmesin ve zorda bırakılmasın.

Decree to Ali Pasha, vizier, the Governor of Belgrade:

I order you to settle the Kurs coming from Temeshwar and Belgrade who take shelter in our protected domain in Sophia and to meet their needs during the journey. Do not let anyone hurt them.

Sultan III. Ahmed Han, 27 Mayıs 1716, BOA. Nâme-i Hümâyûn Defteri 6, s. 379 - 380

Avusturya karşısında zor durumda bulunan Macar Kralı Rakofçi'ye, Osmanlı Devleti'nin dostu olduğu sürece yardım edileceği.

Support by the Ottoman State for the Hungarian King Rakozcy suffering from Austrian oppression on the condition that he remains an ally of the Ottomans.

Devletlü, sa'âdetlü Sadr-ı Âlî hazretleri taraflarından
Erdel Hâkimi Rakofçi Françesko'ya mektûbdur.

İftihâru'l-ümerâi'l-ızâmi'l-İseviyye, muhtâru'l-küberâi'l-fihâmi fi'l-milleti'l-Mesîhıyye, muslihu mesâlihi cemâhîri't-tâyifeti'n-Nasrâniyye, sâhibü ezyâli'l-haşmeti ve'l-vakâr, sâhibü delâ'ili'n-necdi ve'l-iftihâr, hurmetlü, mahabbetlü dostumuz Erdel Hâkimi ve bilcümle tavâ'if-i Macar'ın Hükümdârı olan Rakofçi Françesko hutimet avâkıbuhû bi'l-hayri ve'r-reşâd ve ahsene ileyhi sebîle's-savâbi ve's-sedâd kıbeline meveddete lâyık hülâsa-i peyâm-ı muhâlesat-encâm ve nukâve-i kelâm-ı musâdakat-fercâm ithâf ve iblâğıyla dostâne inhâ olunur ki; bu hânedân-ı müşeyyedü'l-erkân-ı şâhâneye öte[den] berü âbâ vü ecdâdınız sadâkat ve hulûs ile intisâb ve nice eltâf-ı bî-nihâye-i husrevâneye mazhar olmaları hasebiyle siz dahı Nemçelinün te'addî vü tasallutlarından rencîde ve ecdâdınız haklarında Devlet-i Aliyye'nin mebzûl olan lutf u keremi hakkınızda dahı derkâr kılınmasın istid'â zımnında sinîn-i sâbıkada bir-iki def'a der-i Devlet-i Aliyye'ye âdem ve kâğıd irsâl ve bu yakînlarda mahrem-i esrâr ve mü'temen ve müsteşârınız olan Yani Papayi vesâtatıyla dahı tekrâr Devlet-i Aliyye'ye sadâkat u hulûs arz ve Nemçe nakz-ı ahd edüp Devlet-i Aliyye üzerine sefer ve hareketi mukarrer ve muhakkakdır deyü kahr u tedmîri husûsunda bezl-i mechûd edeceğinizi ifhâm u i'lâm eyleyüp lâkin Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvend ile Nemçe beyninde vukû' bulan sulh u salâh muktezâsınca Devlet-i Aliyye tarafından nakz-ı ahde bâdî olunmamak içün âdeminize netîcelü cevâb verilmek husûsu te'hîr olunmuş idi. El-hâletü-hâzihî mesfûr Yani Papayi vesâtatıyla gönderilen haberiniz sahîh olup hâlâ Nemçe, Devlet-i Aliyye ile olan sulh u salâh ve ahd ü mîsâkı bozup düşmanlık ızhâr ve memâlik-i mahrûseye sû-i kasd ile hareketin âşikâr etmeğin mes'ûlünüze müsâ'ade ve her umûrunuza takviyyet verilmekle i'ânet ü müzâheret ve Nemçe'den avn-i Bârî ile intikâm alınmanın vakt ü zamânı olduğu ecilden şevketlü, kudretlü, azametlü, ınâyetlü pâdişâh-ı gerdûn-vakâr ve şehinşâh-ı bülend-iktidâr efendimizin muzâfât-ı memâlik-i vesî'a-i cihân-bânîlerinden olan Erdel vilâyeti bundan akdem Erdel Hâkimi Apafi Mihal'e tefvîz olunmuş iken emr-i hırâsetde taksîr ve adem-i tedbîrinden nâşî memleket-i merkûmeyi Nemçe eşkıyâsı pâ-mâl ve beğ ve beğzâde ve sâ'ir ocak beğleri ve re'âyâsını seltat hâ'inleri envâ'-ı fesâd ve te'addî vü şakâvetleriyle müteferriku'l-ahvâl eyleyip hâlâ memleket-i merkûme ahâlîsinin haklarında ırk-ı şefkat ve merhamet-i pâdişâhâne nâbız ve dest-i tetâvül-i eşkıyâdan halâs ile tanzîm-i umûrları murâd-ı hümâyûn-ı cihândârî olup ve sizin zâtınızda merkûz olan sıdk-ı niyyet ve safâ-yı taviyyet ile gayret ve hamiyyet ve fikr-i isâbet-pezîrinize vücûhla i'timâd-ı hümâyûn olduğundan mâ'adâ bu âsitân-ı şefkat-unvân-ı hâkânî ve Bârgâh-ı bülend-eyvân-ı Osmânî'ye ihrâz-ı şeref-i intisâb eden âbâ vü ecdâdınızdan ziyâde mülk-i mevrûs-i şehriyârî olan Erdel memleketinin hıfz u hırâsetinde ihtimâm ve ümerâ ve ocak beğleri ve beğzâde ve sâ'ir a'yân ve ahâlîsinin tensîk-ı ahvâllerine dikkat ve hüsn-i mu'âşeret ve ülfet ile sizden küllî hıdmet vücûda gelmesi melhûz-ı tab'-ı safâ-makrûn-ı hümâyûn olmağla hakkınızda neyyir-i cihân-efzûn-i avâtıf-ı şâhâne lem'a-rîz olup hâlâ Erdel Hükûmeti size ve sizden sonra memleket-i merkûme ahâlîsi Devlet-i Aliyye'ye sadâkat üzre hıdmet ümîd olunanlardan her kime murâd ederler ise ana verilmek üzre tefvîz ve taklîd ve mâdâm ki siz ve sâ'ir tevâbi' u askeriniz ve zîr-i destinizde olanlar atebe-i aliyye-i felek-sâya itâ'at u inkıyâd üzre olup ve bilcümle Macar beğleri ve beğzâdeleri ile Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvendin dostuna dost ve düşmanına düşman olasız, her hâl ile umûrunuza takviyyet verilüp sâye-i ma'delet-pîrâye-i pâdişâhîden hoş-hâl ve müreffehü'l-bâl olmanızı müş'ir ve ahd ü mîsâkı muhtevî nâme-i hümâyûn-ı âtıfet-makrûn-ı şehriyârî şeref-sudûr bulup mahrem-i esrârınız olan mesfûr Yani Papayi vesâtatı ve [boşluk] refâkati ile irsâl olunmağın bu dostunuz tarafından dahı mektûb-ı mahabbet-uslûb tahrîr ve irsâl kılınmışdır. İnşâe'l-Mevlâ vusûlünde şevketlü, kudretlü, azametlü, mehâbetlü efendimizin gerek sizin hakkınızda ve gerek bilcümle tavâ'if-i Macar haklarında bundan böyle mebzûl kılınacak kerem ve ınâyet ve i'ânet-i tâmme ve şefkat-i külliyye Devlet-i Aliyye'den eslâfınıza sevâlif-i ezmânda sünûh ve zuhûr etdi-

ğinden efzûn olacağın yakînen ma'lûm edinip ve her umûrunuza kemâ-yenbağî takviyyet verilmek mültezem-i himmet-i şâhâne ve zîr-i cenâh-ı himâyet ve sıyânete alınmanız aksâ-yı murâd-ı hümâyûn-ı şehinşâhî olduğu ma'lûmunuz oldukda el-yevm bulunduğunuz mahalden bir gün mukaddem hareket ve kurb u civâr-ı Devlet-i Aliyye'ye azîmet ve avn-i Hakk birle devlet-i pâdişâhîde dil-hâh üzre her me'mûlünüze neyl ile müftehır u mübâhî olmak içün sür'at ü şitâb ile gelüp erişüp tesviye-i umûr-ı memlekete müte'allik olan keyfiyyâta nizâm ve temşiyet verilmekle mazmûn-ı nâme-i hümâyûn-ı mevhibet-makrûn-ı cihândârî mûcebince mazhar-ı feyz-ı mülûkâne olup mesâ'î-i meşkûre vücûda getirmeğe mübâşeret eylemeleri melhûzdur. Ve's-selâmü alâ-meni't-teba'a'l-Hüdâ. Fî 5 C. sene 1128

Be-Yurd-ı Sahrâ-yı Uludere

[27 Mayıs 1716], ***BOA. Nâme-i Hümâyûn Defteri 6, s. 379 - 380***

Macar Kralı Rakofçi, Avusturya zulmünden şikayetle atalarına gösterilen yardımın kendisine ve halkına da yapılması için Osmanlı'ya müracaat etmiştir.

Rakofçi'ye gönderilen cevabi mektupta memleketini iyi idare ettiği, Osmanlı Devleti'nin dostuna dost, düşmanına düşman olduğu takdirde her türlü yardım ve desteğin verileceği belirtilmektedir.

Complaining of the Austrian oppression, the Hungarian King Rakozcy has requested support by the Ottomans for himself and his people as his ancestors had been supported in the past.

It has been pointed out in the letter sent to the Hungarian King Rakozcy that he will be supported by the Ottoman State on the condition that he remains an ally of the Ottomans.

Sultan III. Ahmed Han, 19 Nisan 1720, BOA. Mühimme Defteri 129, hüküm 929

Macar Kralı Rakofçi France'nin Rodoscuk (Tekirdağ)'da ikameti için gerekli yerlerin boşaltılması.

Emptying necessary places for the residence of the Hungarian King Rakozcy Ferenc in Rodoscuk(Tekirdag).

Rodoscuk nâibine ve Rodoscuk yeniçeri zâbitine ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Kralzâde Rakoçi France hutimet avâkıbuhu bi'l-hayrın Rodoscuk'da ikâmeti fermânım olmağla mûmâ-ileyh içün şehrin kenârında Yûsufoğlu bâğçesi tahliye ve Rûm mahallesinde bâzergân Tanaş zimmî hânesi ve Tatlukara zimmî hânesi ve Mandeli oğlu hânesi ve Papas oğlu hânesi ve Kazgancı Mihal oğlu hânesi ve Kalyos oğlu zimmî hânesi ve Yenâr dimeğle ma'rûf zimmî hânesi dahı el'ân kralzâde-i müşârun-ileyhin yanında mevcûd olan Macârlular içün tahliye ve kifâyet etmez ise dahı iktizâsı mertebe münâsib konaklar tahliye ve cümlesi nüzûl etdirilüp yerleşdirilmek üzre bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Lâkin zikr olunan konaklar münâsib olmamağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i şerîfim vusûlünde kralzâde-i müşâru'n-ileyhin kendüsi ikâmet eylemek üzre Rûm ve Ermeni tâyifelerinin mahallelerinde kendüye müstevfi elverecek konak her kimin olur ise olsun bir dürlü gadr u gâret ve avk u te'hîr etdürmeyüp Dergâh-ı Mu'allâm kapucubaşılarından müşârun-ileyhi tavtîn ve îvâ eylemek üzre mübâşir ta'yîn olunan iftihârü'l-emâcîd ve'l-ekârim Sâlih dâme mecdühû ma'rifetiyle tahliye eyledikden sonra civârında bi'l-cümle etbâ'ına kifâyet edecek konaklar dahı tahliye etdürüp gerek müşâru'n-ileyhin kendüyi ve gerek bi'l-cümle etbâ'ını iskân ve îvâ etdiresiz şöyle ki ol tarafa vardıkda bir âdemîsi hâricde kalacak olur ise sonra bir vechile özr ve cevâba kâdir olamayup mu'âkab olacağınızı mukarrer bilüp ana göre basîret üzre hareket ve avk u te'hîre rızâ ve cevâz göstermeyüp vech-i meşrûh üzre gerek müşârun-ileyh ve gerek etbâ'ı nüzûl etdirilecek konaklar bir an mukaddem tahliye ve îvâ ve iskân eylemeğin ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâil-i C. sene [1]132 / [19 Nisan 1720], ***BOA. Mühimme Defteri 129, hüküm 929***

Rodoscuk naibine ve Rodoscuk yeniçeri zabitine ve a'yân-ı vilayet ve iş erlerine hüküm ki:

Macar Kralı Rakofçi France ve beraberindekilerin Rodoscuk'ta ikameti için uygun konaklar bulunup, her kimin olursa olsun hemen boşaltılsın. Bir adamı bile dışarıda kalsa özrünüz ve cevabınız kesinlikle kabul edilmeyecektir. Bunu bilip ona göre hareket ediniz.

Decree to the naib and the zabit of janissaries of Rodoscuk, the notables of the town, and others:

Appropriate residences have to be found and will urgently be emptied for the Hungarian King Rakozcy Ferenc and his men. Your excuse is not to be accepted, even, if only one of his men remains homeless. Obey my decree exactly.

Sultan III. Ahmed Han, [1720]

M 5

Macar Kralı Rakofçi'nin Tekirdağ'da ikâmetine tahsis edilen evin günümüzdeki görünümü.

Today view of the house allocated for the residence of the Hungarian King Rakozcy in Tekirdag.

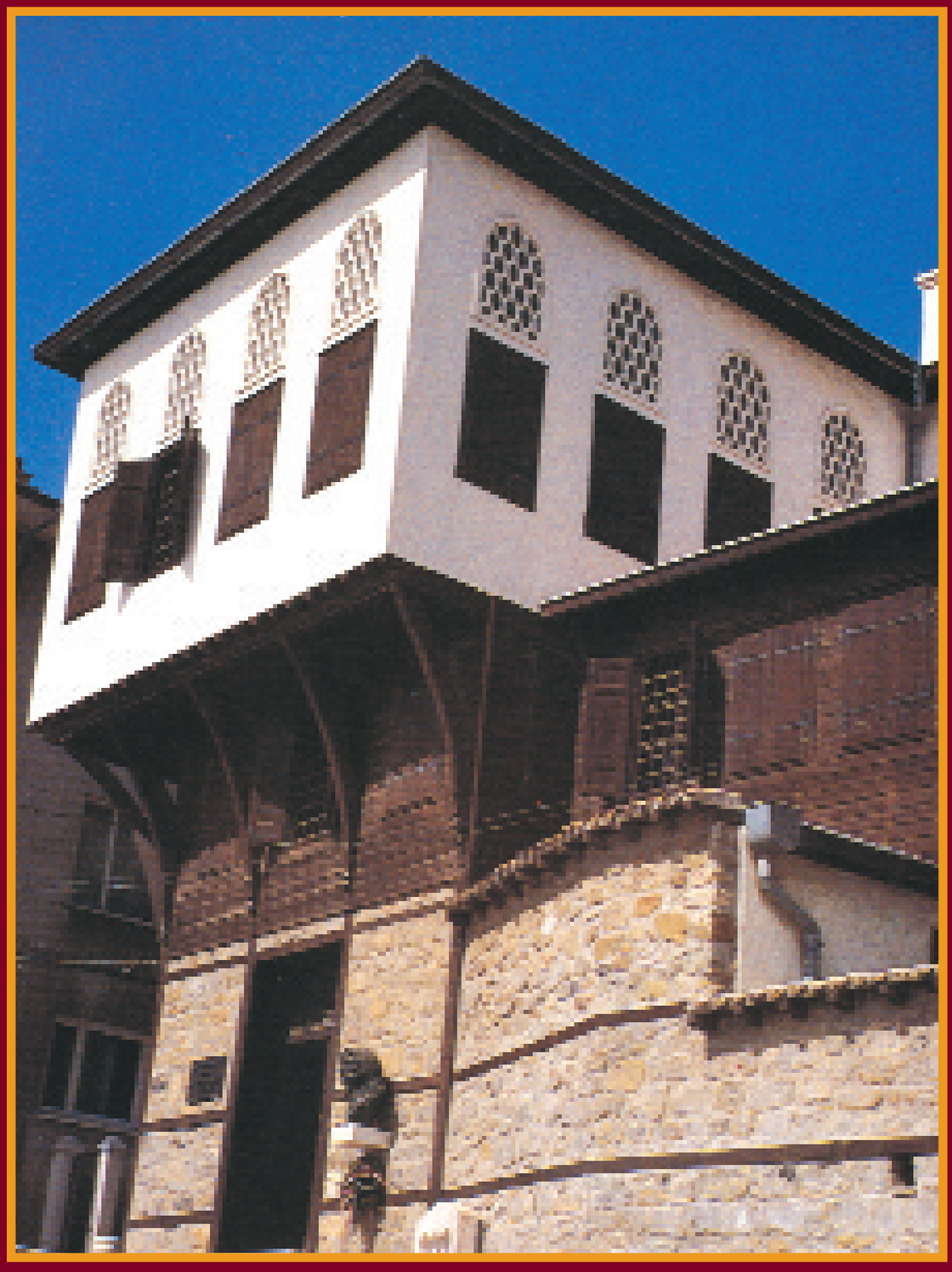

Sultan III. Ahmed Han, 31 Temmuz 1709, BOA. Nâme-i Hümâyûn Defteri 6, s. 182 - 184

M 6

İsveç Kralı Karlos'un kendisine gösterilen ilgiden dolayı gönderdiği teşekkür mektubu.

Letter of gratitude sent by Carlos, the King of Sweden, concerning the consideration and interest shown to himself.

Rikâb-ı Hümâyûn-ı Şehriyârî'ye İsveç kralı tarafından gelen nâmenin tercemesidir.

Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere ve Kudüs-i Şerîf ve bilâd-ı selâse-i mu'azzama-i Kostantınıyye ve Edirne ve Burusa ve Şâm ve Bağdâd ve Mısr ve bütün Arabistân ve Haleb ve Irâk ve Acem ve Basra ve Musul ve Van ve Diyârbekr ve Kürdistân ve Gürcistân ve Erzurum ve Sivâs ve Adana ve Karamân ve Mağrib ve Habeş ve Tunus ve Cezâyir ve Trablus ve Akdeniz ve Karadeniz ve cümle Anadolu ve Rûmili ve Tataristan ve Nogay ve Kıpçak ve Eflâk ve Boğdân ve devletlerine müte'allik olan cümle bilâdın pâdişâhı ve şehinşâh-ı Âl-i Osmân Sultân Ahmed Hân bin Sultân Mehemmed Hân bin Sultân İbrâhîm Hân hazretlerinin cânib-i mülûkânelerine bi-ınâyeti'llâhi Te'âlâ İsveç ve Gotîler [ve] Vandâlîler Kralı, Finlandiya Büyük Herseki, İskanya, İstonya, Livoniye, Kareliye, Bereme, Verde, İstatin, Pumeranya Kosobiye, Valdaliye [Vandaliye] Dukası, Ruciye Herseki, İngıriye ve Semariyye mâliki, Rayin ve Bavariye ve Gulyaçe Kumiş Palatinoşu, Kıliviye ve Moniçuyun Dukası Karlos tarafından sıhhat ve sa'âdet ed'iyesi takdîminden sonra, uhuvvet ve dostluk ile arz u i'lâm olunur ki bundan akdem Ukrâyne tarafından rüfekâ-i kalîle ile cenâb-ı mülûkânelerinin memâlikine duhûl eyleyüp gerek biz ve gerek âdemlerimiz istirâhat eyleyüp Leh memleketine askerlerimize gitmek üzre hâliyâ Bender kurbünde sekiz gün kadar tevakkuf eylediğimiz Ser'askerleri Yûsuf Paşa hazretleri tarafından bundan akdem ma'lûm-ı hümâyûnları olduğu fehm olunup bu âna değin lâ-yenkatı' tarafeynden istikrâr üzre câri olan meveddete binâen memâlik-i şehriyârîlerinde dostluk ile kabûl olunacağımıza ümîdvâr olup me'mûlümüzden mahrûm olmayup güzîde seraskerlerinin ihtimâmı ile kemâl-i hürmet ile kabûl olunduğumuzdan mâ'adâ bu âna değin bize ve âdemlerimize cümle levâzım müstevfî ve mu'tedil bahâ ile verildiğinden mahzûz olduğumuzu işbu nâmemiz ile taraf-ı şehriyârîlerine ifâde eylememizi mâbeynde olan dostluğa lâyık gördük ve bu memnûniyetimizi derûnumuzda hıfz eyleyüp cânib-i mülûkânelerine hulûs üzre dostluğumuz ve kemâl-i rağbet ile meveddetimiz ale't-tahkîk ma'lûm-ı şehriyârîleri olması mercû ve matlûbdur. Allâhu Te'âlâ hazretleri vücûd-ı hümâyûnların hıfz u emânda tutup sıhhat-ı kâmile ile envâ'-ı âsâr-ı memdûha zuhûru an-samîmi'l-kalb istid'â olunur.

Mîlâd-ı Hazreti İsâ'nın bin yedi yüz dokuzuncu senesinde mâh-ı Temmuz'un otuz birinci gününde Bender kurbünde yazılmışdır.

[31 Temmuz 1709], ***BOA. Nâme-i Hümâyûn Defteri 6, s. 182 - 184***

İsveç Kralı Karlos'tan gelen mektup:

Yüce devletinize sığınarak Bender Kalesi yakınlarında geçirmiş olduğum sekiz gün içerisinde Bender Kalesi Muhafızı Yusuf Paşa tarafından şahsıma gösterilen saygı ve alakadan dolayı son derece mutlu oldum. Allah seni muhafaza etsin. Sağlık ve sıhhatte kalman samimi dileğimdir.

The letter coming from Carlos, the King of Sweden:

I am very pleased with the consideration and interest shown by Yusuf Pasha, the muhafiz of Bender fortress, during 8 days I spent taking refuge in your exalted state near the fortress of Bender. I hope that God keep you and give you health.

Sultan I. Mahmud Han, 1748, BOA. Cevdet Hâriciye 647

İstanbul'a gelen Polonya mültecilerinin Selanik ve civarına yerleştirilmeleri.

Settlement of the Polish refugees coming to Istanbul in Selanik and its surroundings.

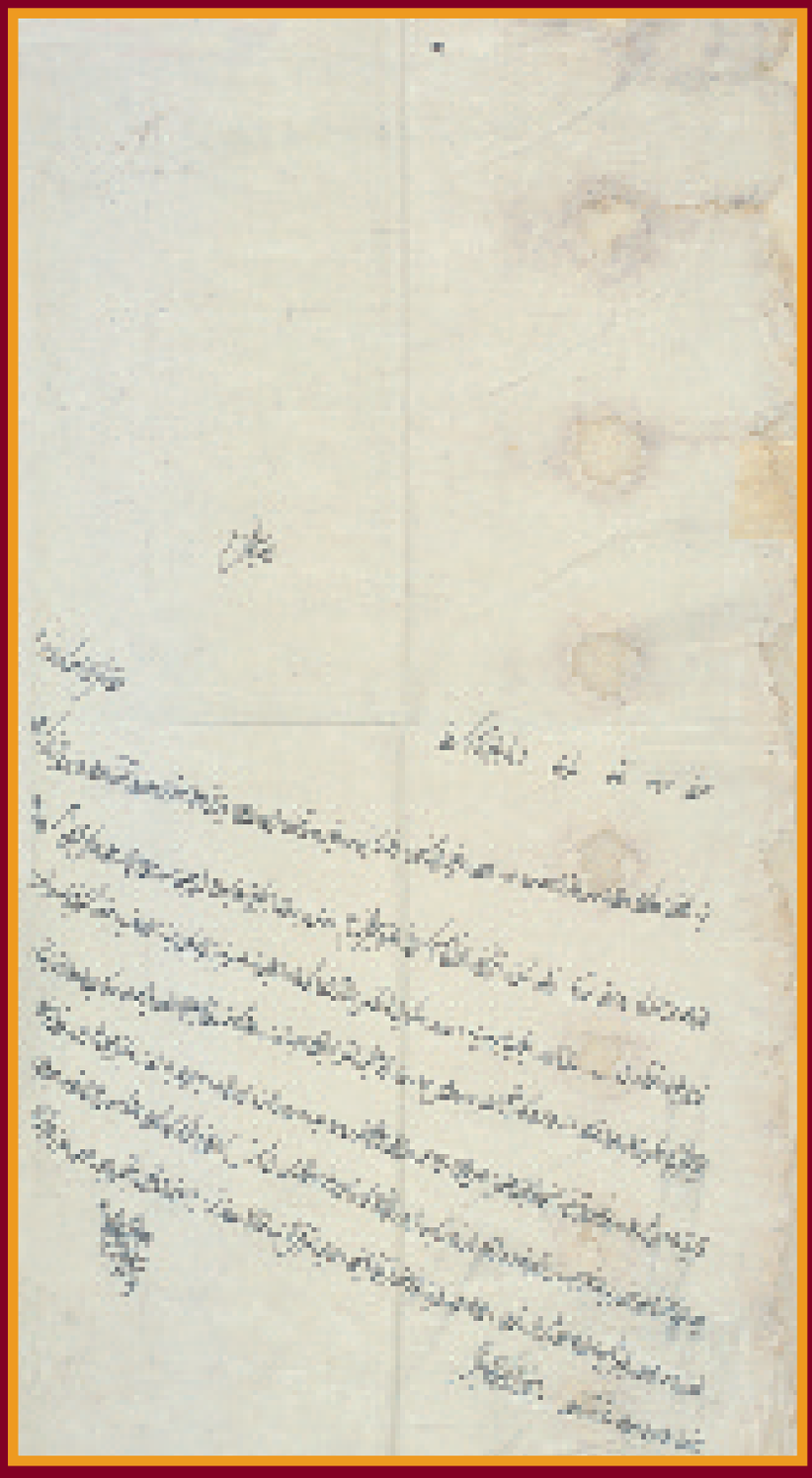

Sa'âdetlü, mürüvvetlü, re'fetlü, mekremetlü, karındaş-ı e'azz ü ekremim sultânım ağa-yı celîlü'ş-şân hazretlerinin nâdî-i saadet-iştimâllerine.

Mezîd-i i'zâz ve ikrâm ve levâzım-ı tevkîr ve ihtirâmı hâvî dürer-i da'avât-ı sâfiyât-ı mahabbet-meşhûn ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyât-ı meveddet-nümûn ithâf ve ihdâ ve pürsiş-i hâtır-ı mu'attarları alâ-vechi't-teveddüd mer'î ve mü'eddâ kılındığı siyâkında inhâ-yı muhibbânemiz oldur ki benim sa'âdetlü, mürüvvetlü, re'fetlü, mekremetlü karındaş-ı e'azz ü ekremim, sultânım ağa-yı celîlü'ş-şân hazretleri bu def'a Leh memleketi re'âyâsından üçyüz hâneden ziyâde ra'iyyet memâlik-i mahrûse-i husrevâneden zimmeti kabûl ve tavattun arzusuyla ve sefînelere süvâr ve Bahr-i Siyâh Boğazı'na vürûd ve kendülerinin münâsib yerlerde îvâ ve iskân olmalarını ricâ ve niyâz eylediklerine binâen taraf-ı muhlislerine hitâben şeref-rîz-i sudûr olan emr-i celîlü'ş-şân ve mektûb-ı Hazreti Sadâret-penâhî tatar kulları vesâtatıyla vârid u vâsıl ve derûn-ı emr-i âlîde tasrîh olunduğu vech üzre reayâ-yı mesfûrûnun iyâl ü evlâdlarıyla derûn-ı Selânik ve etrâfında münâsib ve müsterîh mahallere iskân ve tavattunları tanzîm ve tasmîm olunup henüz vâsıl olmadıklarından bi-avni'llâhi Te'âlâ re'âyâ-yı mesfûrûn hîn-i vürûdlarında emr u fermân buyrulduğu vech üzre münâsib mahallere iskân ve tavattun ve hıfz [u] himâyet olunacakları ma'lûm-ı sa'âdetleri buyrulmak zımnında tatar-ı merkûm kulları itmâm-ı emr-i me'mûresiyle i'âde olunduğu vesîle-i arz-ı hulûsum olmuşdur. İnşâallâhu Te'âlâ ledâ-şerefi'l-vusûl re'âyâ-yı mesfûrûn emr u fermân buyrulduğu üzre hîn-i vusûllerinde münâsib ve müsterîh olan mahallere iskân ve tavattun ve vücûhla himâyet ü sıyânet olunacakları tanzîm u tasmîm ve vusûllerine müterakkıb üzre olunduğu bir vakt-i neşât-ı Hazreti veliyyü'n-ni'amîde hâk-i pây-ı devletlerine arz u takdîme himmet-i seniyyeleri mebzûl ve masrûf buyrulmak me'mûl ve mes'ûldür. Bâkî hemvâre eyyâm-ı sa'âdet-efzûn bâd.

El-Muhibbü'l-Muhlis
İbrâhim
Mutasarrıf-ı Selânik
Hâlâ

[1161 / 1748], ***BOA. Cevdet Hâriciye 647***

Üç yüzden fazla Polonya vatandaşı Osmanlı uyruğunu kabul etmek üzere gemilerle İstanbul Boğazı'na gelmişler ve kendilerinin uygun yerlerde iskan edilmeleri ricasını bildirmişlerdir. Bu talebin yerine getirilmesi doğrultusunda Polonya vatandaşlarının aileleri ile birlikte Selânik ve civarına yerleştirilmeleri için gereken düzenlemeler yapılmış, iskan edildikten sonra da himaye edilecekleri bildirilmiştir.

Accepting Ottoman citizenship and requesting a proper place to settle, the Polish citizens, more than 300, have come on ships to Istanbul Bosphorus. The necessary regulations have been made to settle the Polish refugees together with their families in Selanik and its surroundings. It has been reported that they will also be protected after their settlement.